

- ¹ ס"ח 1123, התשמ"ד (31.8.1984), עמ' 198.
- תיקונים:
 - ק"ת 4722, התשמ"ה (31.10.1984), עמ' 157;
 - ק"ת 4722, התשמ"ה (31.10.1984), עמ' 158 [התשמ"ה (מס' 2)];
 - ס"ח 1149, התשמ"ה (3.7.1985), עמ' 138 [התשמ"ה (מס' 3)] (ת"ט ס"ח התשמ"ו, עמ' 39);
 - ס"ח 1160, התשמ"ו (24.10.1985), עמ' 36;
 - ק"ת 4881, התשמ"ו (12.12.1985), עמ' 266 [התשמ"ו (מס' 2)];
 - ס"ח 1191, התשמ"ו (13.8.1986), עמ' 216 [התשמ"ו (מס' 3) ו- (מס' 4)];
 - ס"ח 1207, התשמ"ו (22.3.1987), עמ' 45;
 - ק"ת 5051, התשמ"ו (27.8.1987), עמ' 1238 [התשמ"ו (מס' 2)];
 - ס"ח 1246, התשמ"ח (31.3.1988), עמ' 67;
 - ס"ח 1261, התשמ"ח (27.7.1988), עמ' 186 [התשמ"ח (מס' 2)];
 - ס"ח 1274, התשמ"ט (13.4.1989), עמ' 48 (ת"ט ס"ח 1275, התשמ"ט, עמ' 56);
 - ס"ח 1283, התשמ"ט (3.8.1989), עמ' 87 [התשמ"ט (מס' 2)];
 - ס"ח 1288, התש"ן (20.11.1989), עמ' 6;
 - ס"ח 1290, התש"ן (7.12.1989), עמ' 12 [התש"ן (מס' 2)];
 - ס"ח 1300, התש"ן (12.1.1990), עמ' 45 [התש"ן (מס' 3)];
 - ס"ח 1338, התשנ"א (3.1.1991), עמ' 54;
 - ס"ח 1350, התשנ"א (26.3.1991), עמ' 116 [התשנ"א (מס' 2)];
 - ס"ח 1361, התשנ"א (26.6.1991), עמ' 178 [התשנ"א (מס' 3)];
 - ס"ח 1383, התשנ"ב (13.2.1992), עמ' 68;
 - ס"ח 1390, התשנ"ב (24.3.1992), עמ' 143 [התשנ"ב (מס' 2)];
 - ס"ח 1422, התשנ"ג (11.6.1993), עמ' 118;
 - ס"ח 1445, התשנ"ד (9.1.1994), עמ' 49;
 - ס"ח 1511, התשנ"ה (23.3.1995), עמ' 152;
 - ס"ח 1514, התשנ"ה (31.3.1995), עמ' 168 [התשנ"ה (מס' 2)];
 - ס"ח 1537, התשנ"ה (7.8.1995), עמ' 396 [התשנ"ה (מס' 3)];
 - ס"ח 1567, התשנ"ו (29.2.1996), עמ' 108;
 - ס"ח 1640, התשנ"ח (5.12.1997), עמ' 17;
 - ס"ח 1661, התשנ"ח (19.3.1998), עמ' 170 [התשנ"ח (מס' 2)];
 - ס"ח 1663, התשנ"ח (31.3.1998), עמ' 181 [התשנ"ח (מס' 3)];
 - ס"ח 1709, התשנ"ט (29.4.1999), עמ' 150;
 - ס"ח 1739, התש"ס (11.6.2000), עמ' 194;
 - ק"ת 6057, התש"ס (26.9.2000), עמ' 920 [התש"ס (מס' 2)];
 - ס"ח 1783, התשס"א (29.3.2001), עמ' 198 (שני תיקונים);
 - ס"ח 1804, התשס"א (7.8.2001), עמ' 498 [התשס"א (מס' 2)];
 - ס"ח 1804, התשס"א (7.8.2001), עמ' 502 [התשס"א (מס' 3)];
 - ס"ח 1839, התשס"ב (25.3.2002), עמ' 244;
 - ק"ת 6193, התשס"ב (26.8.2002), עמ' 1266 [התשס"ב (מס' 2)];
 - ס"ח 1883, התשס"ג (29.12.2002), עמ' 202;
 - ס"ח 1894, התשס"ג (17.6.2003), עמ' 507 [התשס"ג (מס' 2)];
 - ס"ח 1896, התשס"ג (16.7.2003), עמ' 514 [התשס"ג (מס' 3)];
 - ס"ח 1907, התשס"ד (3.11.2003), עמ' 8;
 - ס"ח 1928, התשס"ד (1.3.2004), עמ' 306 [התשס"ד (מס' 2)];
 - ס"ח 1932, התשס"ד (21.3.2004), עמ' 320 ועמ' 329 [התשס"ד (מס' 3)];
 - ס"ח 1955, התשס"ד (10.8.2004), עמ' 506 [התשס"ד (מס' 4)];
 - ק"ת 6364, התשס"ה (25.1.2005), עמ' 346;
 - ס"ח 2038, התשס"ו (8.12.2005), עמ' 52;
 - ס"ח 2054, התשס"ו (12.3.2006), עמ' 284 [התשס"ו (מס' 2)] (ת"ט בס"ח 2063, התשס"ו, עמ' 394);
 - ס"ח 2062, התשס"ו (24.7.2006), עמ' 385 [התשס"ו (מס' 3)] (ת"ט בס"ח 2073, התשס"ו, עמ' 28);
 - ס"ח 2067, התשס"ו (29.10.2006), עמ' 6 הצ"ח - ממשלה 231, התשס"ו, עמ' 236 והצ"ח - כנסת 99, התשס"ו, עמ' 18;
 - ס"ח 2103, התשס"ו (12.7.2007), עמ' 382 [התשס"ו (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 298, התשס"ו, עמ' 612;
 - ס"ח 2119, התשס"ח (25.11.2007), עמ' 47. הצ"ח - ממשלה 196, התשס"ה, עמ' 1116;
 - ס"ח 2131, התשס"ח (3.2.2008), עמ' 173 [התשס"ח (מס' 2)]. הצ"ח - כנסת 183, התשס"ה, עמ' 48;
 - ס"ח 2132, התשס"ח (7.2.2008), עמ' 180 [התשס"ח (מס' 3)]. הצ"ח - כנסת 184, התשס"ה, עמ' 50;
 - ס"ח 2138, התשס"ח (10.3.2008), עמ' 248 [התשס"ח (מס' 4)]. הצ"ח - ממשלה 341, התשס"ה, עמ' 219;
 - ס"ח 2139, התשס"ח (18.3.2008), עמ' 252 [התשס"ח (מס' 5)]. הצ"ח - ממשלה 316, התשס"ו, עמ' 740;
 - ס"ח 2155, התשס"ח (11.6.2008), עמ' 537 [התשס"ח (מס' 6)]. הצ"ח - כנסת 196, התשס"ה, עמ' 112;
 - ס"ח 2168, התשס"ח (21.7.2008), עמ' 664 [התשס"ח (מס' 7)]. הצ"ח - כנסת 216, התשס"ה, עמ' 232;
 - ס"ח 2169, התשס"ח (27.7.2008), עמ' 668 [התשס"ח (מס' 8)]. הצ"ח - ממשלה 341, התשס"ה, עמ' 212;
 - ס"ח 2171, התשס"ח (30.7.2008), עמ' 717 [התשס"ח (מס' 9)]. הצ"ח - ממשלה 244, התשס"ו, עמ' 499 והצ"ח - כנסת 221, התשס"ה, עמ' 254;
 - ס"ח 2174, התשס"ח (31.7.2008), עמ' 784 [התשס"ח (מס' 10)]. הצ"ח - כנסת 111, התשס"ו, עמ' 126 והצ"ח - כנסת 210, התשס"ה, עמ' 209;
 - ס"ח 2176, התשס"ח (6.8.2008), עמ' 813 [התשס"ח (מס' 11)]. הצ"ח - כנסת 239, התשס"ה, עמ' 354;
 - ס"ח 2188, התשס"ט (16.11.2008), עמ' 66. הצ"ח - ממשלה 260, התשס"ו, עמ' 16 ועמ' 90;
 - ס"ח 2192, התשס"ט (16.11.2008), עמ' 115. הצ"ח - ממשלה 380, התשס"ה, עמ' 520;
 - ס"ח 2223, התש"ע (17.1.2010), עמ' 310. הצ"ח - ממשלה 456, התש"ע, עמ' 16;
 - ס"ח 2253, התש"ע (27.7.2010), עמ' 612 [התש"ע (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 484, התש"ע, עמ' 358 (ת"ט בס"ח 2258, התשע"א, עמ' 14);
 - ס"ח 2256, התש"ע (29.7.2010), עמ' 652 [התש"ע (מס' 3)]. הצ"ח - ממשלה 410, התשס"ט, עמ' 32;

פרק א': השופטים

סימן א': תחולה

נושא הפרק

1. פרק זה דן בשופטים של -
 - (1) בית המשפט העליון;
 - (2) בתי המשפט המחוזיים;
 - (3) בתי משפט השלום.

סימן ב': כשירות

כשירותם של שופטי בית המשפט העליון

2. אלה כשירים להתמנות לשופטי בית המשפט העליון:

- (1) מי שכהן במשך תקופה של חמש שנים כשופט בית משפט מחוזי;
- (2) מי שרשום, ומי שזכאי להיות רשום, בפנקס חברי לשכת עורכי הדין ועסק, ברציפות או לסירוגין, לא פחות מעשר שנים, מהן לפחות חמש שנים בארץ, באחד או באחדים מן הדברים האלה:
 - (א) עריכת דין;

ס"ח 2274, התשע"א (27.1.2011), עמ' 272. הצ"ח - ממשלה 489, התש"ע, עמ' 440;
ס"ח 2299, התשע"א (6.6.2011), עמ' 928 [התשע"א (מס') 2]. הצ"ח - ממשלה 540, התשע"א, עמ' 8;
ס"ח 2299, התשע"א (6.6.2011), עמ' 932 [התשע"א (מס') 3]. הצ"ח - ממשלה 540, התשע"א, עמ' 2;
ס"ח 2316, התשע"א (17.8.2011), עמ' 1141 [התשע"א (מס') 4]. הצ"ח - כנסת 359, התשע"א, עמ' 42;
ס"ח 2317, התשע"א (17.8.2011), עמ' 1169 [התשע"א (מס') 5]. הצ"ח - ממשלה 475, התש"ע, עמ' 164;
ס"ח 2319, התשע"ב (9.11.2011), עמ' 2. הצ"ח - כנסת 394, התשע"א, עמ' 198;
ס"ח 2329, התשע"ב (4.1.2012), עמ' 98 [התשע"ב (מס') 2]. הצ"ח - כנסת 412, התשע"ב, עמ' 2;
ס"ח 2329, התשע"ב (4.1.2012), עמ' 98 [התשע"ב (מס') 3]. הצ"ח - ממשלה 436, התשס"ט, עמ' 348 ו-692;
ס"ח 2332, התשע"ב (18.1.2012), עמ' 124 [התשע"ב (מס') 4]. הצ"ח - ממשלה 521, התש"ע, עמ' 1180 (ת"ט בס"ח 2342, התשע"ב, עמ' 192);
ק"ת 7090, התשע"ב (16.2.2012), עמ' 774 [התשע"ב (מס') 5];
ס"ח 2368, התשע"ב (17.7.2012), עמ' 507 [התשע"ב (מס') 5א]. הצ"ח - כנסת 459, התשע"ב, עמ' 164;
ס"ח 2370, התשע"ב (23.7.2012), עמ' 523 [התשע"ב (מס') 6]. הצ"ח - כנסת 459, התשע"ב, עמ' 164;
ס"ח 2381, התשע"ב (8.8.2012), עמ' 744 [התשע"ב (מס') 7]. הצ"ח - ממשלה 672, התשע"ב, עמ' 600;
ס"ח 2420, התשע"ד (11.12.2013), עמ' 137. הצ"ח - ממשלה 706, התשע"ב, עמ' 1084;
ס"ח 2430, התשע"ד (27.1.2014), עמ' 274 [התשע"ד (מס') 2]. הצ"ח - כנסת 529, התשע"ד, עמ' 25;
ס"ח 2436, התשע"ד (5.3.2014), עמ' 326 [התשע"ד (מס') 3]. הצ"ח - ממשלה 649, התשע"ב, עמ' 282;
ס"ח 2458, התשע"ד (15.7.2014), עמ' 594 [התשע"ד (מס') 4]. הצ"ח - ממשלה 808, התשע"ד, עמ' 46;
ס"ח 2464, התשע"ד (6.8.2014), עמ' 662 [התשע"ד (מס') 5]. הצ"ח - כנסת 554, התשע"ד, עמ' 110;
ס"ח 2490, התשע"ה (23.2.2015), עמ' 180. הצ"ח - ממשלה 834, התשע"ד, עמ' 262;
ס"ח 2496, התשע"ה (29.7.2015), עמ' 200 [התשע"ה (מס') 2]. הצ"ח - ממשלה 897, התשע"ה, עמ' 122;
ס"ח 2499, התשע"ה (5.8.2015), עמ' 241 [התשע"ה (מס') 3]. הצ"ח - ממשלה 771, התשע"ג, עמ' 930;
ס"ח 2510, התשע"ה (30.11.2015), עמ' 176. הצ"ח - ממשלה 951, התשע"ה, עמ' 1352;
ס"ח 2525, התשע"ו (28.1.2016), עמ' 358 [התשע"ו (מס') 2]. הצ"ח - ממשלה 976, התשע"ו, עמ' 254;
ס"ח 2554, התשע"ו (7.6.2016), עמ' 886 [התשע"ו (מס') 3]. הצ"ח - ממשלה 964, התשע"ו, עמ' 112;
ס"ח 2556, התשע"ו (23.6.2016), עמ' 926 [התשע"ו (מס') 4]. הצ"ח - ממשלה 949, התשע"ה, עמ' 1067, הצ"ח - ממשלה 967, התשע"ו, עמ' 126 והצ"ח - ממשלה 782, התשע"ג, עמ' 992;
ס"ח 2571, התשע"ו (4.8.2016), עמ' 1138 [התשע"ו (מס') 5]. הצ"ח - כנסת 633, התשע"ו, עמ' 103;
ס"ח 2579, התשע"ו (16.8.2016), עמ' 1216 [התשע"ו (מס') 6]. הצ"ח - ממשלה 1048, התשע"ו, עמ' 1062;
ס"ח 2579, התשע"ו (16.8.2016), עמ' 1223 [התשע"ו (מס') 7]. הצ"ח - ממשלה 1049, התשע"ו, עמ' 1219;
ס"ח 2584, התשע"ו (17.11.2016), עמ' 9. הצ"ח - כנסת 633, התשע"ו, עמ' 94 (ת"ט בס"ח 2632, התשע"ו, עמ' 674);
ס"ח 2633, התשע"ז (6.4.2017), עמ' 695 [התשע"ז (מס') 2]. הצ"ח - ממשלה 1062, התשע"ו, עמ' 1160;
ס"ח 2662, התשע"ז (7.8.2017), עמ' 1200 [התשע"ז (מס') 3]. הצ"ח - ממשלה 928, התשע"ה, עמ' 696;
ס"ח 2672, התשע"ח (7.12.2017), עמ' 55. הצ"ח - ממשלה 1098, התשע"ז, עמ' 688;
ס"ח 2691, התשע"ח (15.2.2018), עמ' 169 [התשע"ח (מס') 2]. הצ"ח - ממשלה 1162, התשע"ח, עמ' 20;
ס"ח 2708, התשע"ח (15.3.2018), עמ' 412 [התשע"ח (מס') 3]. הצ"ח - ממשלה 1027, התשע"ו, עמ' 604;
ס"ח 2717, התשע"ח (13.5.2018), עמ' 660 [התשע"ח (מס') 4]. הצ"ח - ממשלה 873, התשע"ד, עמ' 798;
ס"ח 2760, התשע"ט (28.11.2018), עמ' 68. הצ"ח - ממשלה 1219, התשע"ח, עמ' 878;
ס"ח 2765, התשע"ט (19.12.2018), עמ' 84 [התשע"ט (מס') 2]. הצ"ח - ממשלה 1139, התשע"ז, עמ' 1144;
ס"ח 2766, התשע"ט (27.12.2018), עמ' 88 [התשע"ט (מס') 3]. הצ"ח - ממשלה 1276, התשע"ט, עמ' 180;
ס"ח 2779, התשע"ט (10.1.2019), עמ' 233 [התשע"ט (מס') 4]. הצ"ח - ממשלה 972, התשע"ו, עמ' 166;
ס"ח 2781, התשע"ט (10.1.2019), עמ' 250 [התשע"ט (מס') 5]. הצ"ח - ממשלה 1221, התשע"ה, עמ' 890;
ס"ח 2832, התש"ף (23.7.2020), עמ' 287. הצ"ח - ממשלה 1320, התש"ף, עמ' 226;
ס"ח 2953, התשפ"ב (11.1.2022), עמ' 700. הצ"ח - ממשלה 1450, התשפ"ב, עמ' 40;
ס"ח 3156, התשפ"ד (14.2.2024), עמ' 524. הצ"ח - ממשלה 1651, התשפ"ג, עמ' 1240;
ס"ח 3236, התשפ"ד (4.7.2024), עמ' 1036 [התשפ"ד (מס') 2]. הצ"ח - כנסת 992, התשפ"ד, עמ' 46;
ס"ח 3255, התשפ"ד (23.7.2024), עמ' 1100 [התשפ"ד (מס') 3]. הצ"ח - ממשלה 1633, התשפ"ג, עמ' 1134;
ס"ח 3278, התשפ"ד (7.8.2024), עמ' 1346 [התשפ"ד (מס') 4]. הצ"ח - ממשלה 1478, התשפ"ב, עמ' 306;
ס"ח 3389, התשפ"ה (1.4.2025), עמ' 438. הצ"ח - כנסת 947, התשפ"ג, עמ' 34 (תיקון מס' 105);
ס"ח 3464, התשפ"ו (3.12.2025), עמ' 32. הצ"ח - כנסת 917, התשפ"ב, עמ' 174 (תיקון מס' 106);
ס"ח 3535, התשפ"ו (10.6.2026), עמ' 622 [התשפ"ו (מס') 2]. הצ"ח - כנסת 1187, התשפ"ו, עמ' 166 (תיקון מס' 107).

- (ב) שפיטה או תפקיד משפטי אחר בשירות מדינת ישראל או בשירות אחר שנקבעו בתקנות לענין זה;
(ג) הוראת משפטים באוניברסיטה או בבית ספר גבוה למשפט שנקבעו בתקנות לענין זה;
(3) משפטאי מובהק.

תקופת צינון למינוי שופט עליון

[תיקון התשס"ד (מס' 4)]

2א. לא יתמנה לשופט בית המשפט העליון מי שכהן בתפקיד היועץ המשפטי לממשלה או פרקליט המדינה, אלא אם כן עברה תקופה של שמונה עשר חודשים מיום סיום כהונתו.

כשירותם של שופטי בית משפט מחוזי

(תיקון התשנ"ב)

3. אלה כשירים להתמנות לשופטי בית משפט מחוזי:

- (1) מי שכהן במשך תקופה של ארבע שנים כשופט של בית משפט שלום;
(2) מי שרשום, ומי שזכאי להיות רשום, בפנקס חברי לשכת עורכי הדין, ועסק, ברציפות או לסירוגין, לא פחות משבע שנים, מהן לפחות שלוש שנים בארץ, באחד או באחדים מן הדברים המנויים בסעיף 2(2).

כשירותם של שופטי בית משפט שלום

(תיקון התשנ"ב)

4. כשירים להתמנות לשופטי בית משפט שלום, מי שרשום ומי שזכאי להיות רשום בפנקס חברי לשכת עורכי הדין, ועסק ברציפות או לסירוגין, לא פחות מחמש שנים, מהן לפחות שנתיים בארץ, באחד או באחדים מן הדברים המנויים בסעיף 2(2).

אזרחות

5. (א) לא יתמנה לשופט מי שאינו אזרח ישראלי.
(ב) היה המועמד למינוי גם בעל אזרחות שאינה ישראלית ודיני המדינה שהוא אזרח בה מאפשרים את שחרורו מאזרחות זו, לא יתמנה אלא לאחר שעשה את כל הדרוש מצדו לשם שחרורו ממנה.

סימן ג': מינוי

הועדה לבחירת שופטים

[תיקון התשע"ד (מס' 2)]

6. הוראות אלה יחולו לענין הועדה לבחירת שופטים שלפי סעיף 4 לחוק-יסוד: השפיטה (להלן - הועדה):
(1) הכנסת תבחר בבחירה חשאית את שני חברי הכנסת שיכהנו כחברי הועדה; הם יכהנו כל עוד הם חברי הכנסת, ואם תמה כהונת הכנסת - עד שהכנסת החדשה תבחר חברים אחרים במקומם, והכל בכפוף להוראות חוק הכנסת, התשנ"ד-1994;
(2) המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין תבחר את נציגיה בבחירה חשאית; הם יכהנו תקופה של שלוש שנים;
(3) שני שופטי בית המשפט העליון יכהנו תקופה של שלוש שנים;
(3א) לפחות אחד מנציגי שופטי בית המשפט העליון בוועדה, לפחות אחד מנציגי הממשלה בוועדה, לפחות אחד מנציגי הכנסת בוועדה ולפחות אחד מנציגי לשכת עורכי הדין בוועדה יהיו נשים;
(4) הרכב הועדה יפורסם ברשומות.

הצבעה בוועדה

[תיקון התשס"ד (מס' 3)]

6א. חבר הועדה יצביע על פי שיקול דעתו, ולא יהיה מחויב להחלטות הגוף שמטעמו הוא חבר בוועדה.

סדרי עבודות הועדה

[תיקון התשס"ח (מס' 11)]

7. (א) ראה שר המשפטים שיש למנות שופט, יודיע על כך ברשומות ויכנס את הועדה.
(ב) אלה רשאים להציע מועמדים:
(1) שר המשפטים;
(2) נשיא בית המשפט העליון;
(3) שלושה חברי הועדה כאחד.
(ג) (1) הצעת הועדה על מינויו של שופט תהיה על דעת רוב חבריה שהשתתפו בהצבעה.
(2) על אף הוראות פסקה (1), הצעת הועדה על מינוי של שופט לבית המשפט העליון תהיה על דעת שבעה מחברי הועדה; פחת מספר המשתתפים בהצבעה מתשעה תהיה ההצבעה על דעת רוב המשתתפים שלא יפחת ממספר המשתתפים בהחסיר שניים.
(ד) הועדה תקבע את שאר סדרי דיוניה ועבודתה.

סייג למינוי שופט

(תיקון התשנ"א)

7א. הועדה לא תציע מינוי של שופט, אם המועמד הורשע בעבירה פלילית שיש בה, בנסיבות הענין, משום קלון.

נשיא בית המשפט העליון והמשנה לנשיא

[תיקונים: התשס"ז (מס' 2), התשע"ב (מס' 2)]

8. (א) נשיא בית המשפט העליון והמשנה לנשיא בית המשפט העליון יתמנו לפי הוראות סעיף 4(א) לחוק-יסוד: השפיטה מקרב שופטי בית המשפט העליון.
(ב) תקופת כהונתם של נשיא בית המשפט העליון והמשנה לנשיא בית המשפט העליון תהיה שבע שנים מיום המינוי, ולא ניתן לשוב ולמנותם לתקופת כהונה נוספת באותו תפקיד.

(ג) (בוטל).

נשיאים וסגני נשיאים של בתי משפט אחרים

[תיקונים: התשמ"ט, התשנ"ב, התשס"ז (מס' 2)]

9. (א) נשיאים וסגני-נשיאים של בתי משפט מחוזיים ושל בתי משפט שלום יתמנו בידי שר המשפטים בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, איש איש מקרב השופטים של בתי-המשפט בדרגה הנידונה.

(ב) ² תקופת כהונתם של נשיאים וסגני נשיאים של בתי משפט מחוזיים ושל בתי משפט שלום תהיה שבע שנים מיום המינוי, ולא ניתן לשוב ולמנותם לתקופת כהונה נוספת באותו תפקיד בבית משפט שדרגתו זהה לדרגת בית המשפט שבו כיהנו בתפקיד זה.

(ג) ³ לא יתמנה לנשיא או לסגן נשיא של בית משפט מחוזי או של בית משפט שלום מי שלא יוכל לכהן בתפקיד זה במשך שלוש שנים לפחות, עקב יציאתו לקצבה לפי הוראות סעיף 13(א)(1).

המשך כהונה של נשיא

(תיקונים: התשמ"ט, התשנ"ב)

9א. (א) נשיא של בית משפט שלום שנתמנה לשופט בית משפט מחוזי, רשאי, בהסכמתו, להמשיך ולכהן כנשיא של בית משפט שלום אם החליט על כך שר המשפטים, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, ואולם בעת כהונתו כנשיא בית משפט שלום הוא ידון בעניינים הנתונים לסמכות בית משפט שלום בלבד.

(ב) אין בהוראת סעיף זה כדי לפגוע בהוראות סעיף 9.

מינוי לכהונה בפועל

[תיקונים: התשמ"ה (מס' 3), התשמ"ו (מס' 3), התשנ"ב, התשס"ד (מס' 2)]

10. (א) שר המשפטים רשאי למנות, לכהונה בפועל, בהסכמת המועמד ובהסכמת נשיא בית המשפט העליון –

(1) שופט בית המשפט העליון – לנשיא או לשופט בית משפט מחוזי;

(2) שופט בית משפט מחוזי – לשופט בית המשפט העליון, לנשיא בית משפט מחוזי, לנשיא בית משפט שלום או לשופט בית משפט שלום;

(3) שופט בית משפט שלום – לשופט בית משפט מחוזי או לנשיא בית משפט שלום;

(4) שופט תעבורה – לשופט בית משפט שלום.

(ב) כהונה בפועל לפי סעיף זה, ברציפות או לסירוגין, לא תהיה יותר משנה אחת מתוך תקופה של שלוש שנים, ולענין שופט שהוא רשם, שנתמנה לכהונה בפועל כשופט בבית המשפט שבו הוא משמש כרשם – לא יותר מארבע שנים מתוך תקופה של חמש שנים, ובלבד שבאה על כך הסכמת נשיא בית המשפט העליון.

(ג) מי שנתמנה לכהונה בפועל לפי סעיף זה רשאי לדון גם בענין הנתון לסמכות בית המשפט שבו הוא מכהן דרך קבע, ובלבד שלא ידון באותו ענין בשתי ערכאות.

שופט עמית

[תיקונים: התשמ"ו (מס' 2), התשס"ה (מס' 5), התשע"ד]

10א. (א) שר המשפטים ונשיא בית המשפט העליון כאחד, רשאים למנות שופט בית משפט מחוזי או שופט בית משפט שלום שיצא לקצבה לפי סעיף 13(א)(1), (ב) או (ג) לתפקיד של שופט עמית, ואם יצא לקצבה לפי סעיף 13(ב)(3) – אם הנסיבות שבשלן יצא לקצבה אינן מונעות ממנו לכהן כשופט עמית (בחוק זה – שופט עמית).

(ב) לא ימונה שופט כשופט עמית אלא אם כן חלפו 45 ימים מיום ששר המשפטים ונשיא בית המשפט העליון הודיעו לוועדה על הכוונה למנותו ושום חבר ועדה לא הגיש הסתייגות למינוי; הוגשה הסתייגות בתקופה האמורה, תדון בה הוועדה ותחליט אם לאשר את המינוי.

(ג) שופט עמית ימונה לתקופה שלא תעלה על ארבע שנים, ושר המשפטים ונשיא בית המשפט העליון רשאים, לפי בחירת הוועדה, להאריך את מינויו לתקופה אחת נוספת שלא תעלה על שנתיים, והכול ובלבד שלא יכהן כשופט עמית מי שגילו עולה על 75.

(ד) שופט עמית יכהן כשופט בבית משפט שדרגתו אינה גבוהה מדרגת בית המשפט שבו כיהן ערב יציאתו לקצבה.

(ה) שופט עמית יראו אותו כשופט לכל דבר ועניין, ואולם יכול שיכהן במשרה חלקית.

(ו) מספר השופטים העמיתים שיכהנו לא יעלה על 15 אחוזים ממספר התקנים המאווישים של שופטים בבתי משפט השלום או בבתי המשפט המחוזיים, לפי העניין.

סימן ד': כהונה

כוחו של מינוי

11. שופט שמינויו פורסם ברשומות, אין עוררין על מינויו.

² מי שכיהן ביום 12.7.07 (להלן – יום התחילה) כנשיא או כסגן נשיא בבית משפט מחוזי או בבית משפט שלום, תהיה תקופת כהונתו המצטברת בתפקיד האמור כמפורט להלן, לפי הענין, ולא ניתן לשוב ולמנותו לתקופת כהונה נוספת באותו תפקיד בבית משפט שדרגתו זהה לדרגת בית המשפט שבו כיהן בתפקיד זה:

(1) לענין מי שמונה לראשונה לתפקיד האמור במהלך ארבע השנים שקדמו ליום התחילה – שמונה שנים;

(2) לענין מי שמונה לראשונה לתפקיד האמור לפני ארבע השנים שקדמו ליום התחילה אך לא לפני שמונה שנים מיום התחילה – תשע שנים או עד תום התקופה הנקובה בכתב המינוי, לפי המאוחר;

(3) לענין מי שמונה לראשונה לתפקיד האמור לפני שמונה השנים שקדמו ליום התחילה עד יום 1 במרס 2009 או עד תום התקופה הנקובה בכתב המינוי, לפי המאוחר.

³ מי שכיהן ביום 12.7.07 (להלן – יום התחילה) כנשיא או כסגן נשיא בבית משפט מחוזי או בבית משפט שלום, תהיה תקופת כהונתו המצטברת בתפקיד האמור כמפורט להלן, לפי הענין, ולא ניתן לשוב ולמנותו לתקופת כהונה נוספת באותו תפקיד בבית משפט שדרגתו זהה לדרגת בית המשפט שבו כיהן בתפקיד זה:

(1) לענין מי שמונה לראשונה לתפקיד האמור במהלך ארבע השנים שקדמו ליום התחילה – שמונה שנים;

(2) לענין מי שמונה לראשונה לתפקיד האמור לפני ארבע השנים שקדמו ליום התחילה אך לא לפני שמונה שנים מיום התחילה – תשע שנים או עד תום התקופה הנקובה בכתב המינוי, לפי המאוחר;

(3) לענין מי שמונה לראשונה לתפקיד האמור לפני שמונה השנים שקדמו ליום התחילה עד יום 1 במרס 2009 או עד תום התקופה הנקובה בכתב המינוי, לפי המאוחר.

התפטרות

12. שופט רשאי להתפטר מכהונתו בהגשת כתב התפטרות לשר המשפטים; כהונתו תיפסק בתום שלושה חדשים מהגשת כתב ההתפטרות אם לא הסכים שר המשפטים למועד קצר יותר.

יציאה לקיצבה

[תיקון התש"ה (מס' 3)]

13. (א) שופט יצא לקיצבה -

(1) בהגיעו לגיל שבעים;

(2) משקבעה הועדה, על יסוד חוות דעת רפואית לפי כללים שהיא קבעה, שמחמת מצב בריאותו נבצר ממנו להמשיך במילוי תפקידו.

(ב) שופט רשאי לצאת לקיצבה -

(1) לאחר שכיחן עשרים שנים, אם הגיע לגיל ששים;

(2) לאחר שכיחן חמש עשרה שנים, אם הגיע לגיל ששים וחמש;

(3) אם ביקש זאת והועדה אישרה את בקשתו; הועדה רשאית להתנות הסכמתה בקביעת שיעור של גימלה הנמוך מן המתחייב על פי דין.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב) רשאי שופט של בית משפט שלום לצאת לקיצבה לאחר שכיחן עשרים שנים אם הגיע לגיל חמישים או לאחר שכיחן חמש עשרה שנים אם הגיע לגיל חמישים וחמש, ובלבד שהודיע על כך לשר המשפטים שנה לפני מועד היציאה לקיצבה.

(ד) בחישוב תקופת כהונתו של שופט לענין סעיף קטן (ב) תצורף לתקופת כהונתו כשופט כל תקופת שירותו במדינה או במוסד אחר שועדת הכספים של הכנסת אישרה לענין זה, או מקצתה של תקופה זו, הכל לפי הכללים שקבעה ועדת הכספים.

סיום כהונה לפי החלטת הועדה

[תיקון התשנ"ב]

14. (א) הוגשה לועדה הצעה לסיים את כהונתו של שופט לפי סעיף 7(4) לחוק-יסוד: השפיטה, רשאית היא למנות מבין חבריה, ועדת משנה שתדון בהצעה ותגיש את מימצאיה ומסקנותיה לועדה.

(ב) הועדה וכן ועדת המשנה, אם נתמנתה, יאפשרו לשופט לעיין בחומר שלפניהן ויתנו לו הזדמנות לטעון טענותיו.

(ג) החליטה הועדה על סיום כהונתו של שופט, תקבע בהחלטתה את המועד לסיום הכהונה, וכן, לפי שיקול דעתה, את שיעור הגימלה שיקבל, ובלבד ששיעור הגימלה לא יעלה על השיעור שהיה זכאי לו אילו המשיך לכהן עד הגיעו לגיל שבעים.

סמכות שופט לסיים דיון

[תיקונים: התשס"ד (מס' 2), התש"ע (מס' 2)]

15. (א) שופט שהחל בדיון ויצא לקיצבה או פרש, יהיה מוסמך לסיים את הדיון תוך שלושה חדשים מיום היציאה לקיצבה או הפרישה.

(ב) שופט שהחל בדיון ותקופת מינויו לכהונה נסתיימה מחמת מינויו לערכאה אחרת, או משום שנסתיימה תקופת כהונתו בפועל או משום שנסתיימה תקופת כהונתו כשופט בית המשפט לעניינים מינהליים או כשופט המחלקה הכלכלית לפי סעיף 42ד, יהיה מוסמך לסיים את הדיון שהחל בו. (ג) (בוטל).

מינוי שופט לשעבר

16. מי שהוסמך בחיקוק למנות שופט או מי שכשיר להיות שופט ליושב ראש של ועדה או של גוף אחר, רשאי, בהתייעצות עם נשיא בית המשפט העליון ובהסכמת המועמד, למנות לכך, לתקופה שיקבע, מי שהיה שופט כמפורש בחיקוק ויצא לקיצבה או פרש, ורשאי למנות כאמור, בהסכמת המועמד, מי שהיה שופט של ערכאה גבוהה מזו שפורשה בחיקוק.

[תיקון התשס"ו (מס' 3)]

סימן ה': אתיקה ושיפוט משמעותי

כללי אתיקה לשופטים

[תיקון התשס"ו (מס' 3)]

16א. נשיא בית המשפט העליון, בהסכמת חבר שופטי בית המשפט העליון ולאחר התייעצות עם שר המשפטים, רשאי לקבוע כללי אתיקה לשופטים.

ועדת אתיקה

[תיקון התשס"ו (מס' 3)]

16ב. (א) נשיא בית המשפט העליון, לאחר התייעצות עם שר המשפטים, ימנה ועדת אתיקה בת שלושה חברים, והם: שופט של בית המשפט העליון, והוא יהיה היושב ראש, ושני שופטים של בתי המשפט האחרים.

(ב) ועדת האתיקה תיתן חוות דעת מקדימה בעניני אתיקה של שופטים, לפי פניה של שופט או רשם שכללי האתיקה לשופטים שנקבעו לפי סעיף 16א חלים עליו - בענין הנוגע אליו.

(ג) חבר ועדת האתיקה ימונה לתקופה אחת של שש שנים.

(ד) ועדת האתיקה תפרסם חוות דעת מקדימה שנתנה, בלא ציון שמו של מי שלגביו ניתנה חוות הדעת ופרטים מזוהים אחרים, אלא אם כן החליטה אחרת.

(ה) ועדת האתיקה תקבע את נוהלי עבודתה וסדרי דיוניה, ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.

הרכב בית הדין המשמעותי

17. (א) בית הדין המשמעותי לשופטים (להלן - בית הדין) יהיה של חמישה - ובהם שלושה שופטי בית המשפט העליון, או של שלושה - ובהם שני שופטי בית המשפט העליון, הכל כפי שנשיא בית המשפט העליון יקבע לכל ענין.

(ב) חברי בית הדין יתמנו לכל ענין בידי נשיא בית המשפט העליון על פי החלטה של חבר שופטיו.

(ג) אב בית הדין יהיה נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא בית המשפט העליון או הותיק שבין שאר שופטי בית המשפט העליון, הכל לפי ההרכב, ומבין בעלי ותק שווה - הקשיש שבהם.

(ד) לענין סעיף זה, "שופט" - גם שופט שיצא לקיצבה במשמע.

18. (א) שר המשפטים רשאי להגיש לבית הדין קובלנה על שופט על יסוד אחד מאלה:
- (1) השופט נהג שלא כהלכה במילוי תפקידו;
 - (2) השופט התנהג באופן שאינו הולם את מעמדו של שופט בישראל;
 - (3) השופט הורשע בעבירה שבנסיבות הענין יש בה משום קלון;
 - (4) הועדה מצאה שהשופט השיג את מינויו שלא כדין;
 - (5) השופט הפר כלל מכללי האתיקה לשופטים שנקבעו לפי סעיף 16א.
- (ב) שר המשפטים רשאי להיות מיוצג לפני בית הדין על ידי בא כוחו.
- (ג) בבירור הקובלנה יהיו לבית הדין כל הסמכויות שיש לבית משפט מחוזי בענין פלילי.

אמצעי משמעת

19. אמצעי המשמעת שבית הדין מוסמך להטיל הם:

- (1) הערה;
- (2) התראה;
- (3) נזיפה;
- (4) העברה למקום כהונה אחר;
- (5) העברה מן הכהונה, בין בתשלום קיצבה ובין בשלילתה, כולה או מקצתה.

מסירת החלטות לשר המשפטים

20. בית הדין ימסור את החלטותיו, לזכות או לחובה, לשר המשפטים.

סדרי דין

21. שר המשפטים רשאי להתקין תקנות לסדרי הדין בבית הדין המשמעותי.

(תיקון התשע"ז)

סימן ה'1: הצהרת הון⁵

הגדרות

(תיקון התשע"ז)

21א. בסמן זה –

- "הצהרת הון" – דין וחשבון מפורט שהוגש לפי סעיף 21ב;
- "חוק הצהרת הון" – חוק שירות הציבור (הצהרת הון), התשע"ז-2016;
- "חוק שירות המדינה (מינויים)" – חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959;
- "המפקח" – נציב תלונות הציבור על שופטים, כהגדרתו בחוק נציב תלונות הציבור על שופטים, התשס"ב-2002;
- "שופט" – לרבות רשם כהגדרתו בסעיף 84ג, ולמעט שופט עמית.

הגשת הצהרת הון

(תיקון התשע"ז)

- 21ב. (א) שופט יגיש למפקח הצהרת הון על הנכסים והחובות שלו ושל בן זוגו החי עמו וילדיו הסמוכים על שולחנו.
- (ב) הצהרת ההון תהיה ערוכה לפי הטופס שבתוספת השנייה לחוק הצהרת הון.

מועדים להגשת הצהרת הון

(תיקון התשע"ז)

21ג. (א) שופט יגיש הצהרת הון למפקח כמפורט להלן:

- (1) בתוך 90 ימים מיום סיום ניתוק היחסים הכספיים של השופט כאמור בסעיף 138 לכללי אתיקה לשופטים, התשס"ז-2007;
- (2) בתום כל שש שנים ממועד הגשת הצהרת הון קודמת; ואולם שופט רשאי להגיש עדכון להצהרתו אם חל שינוי בתוכנה, גם אם טרם חלפו שש שנים כאמור;
- (3) בתוך 90 ימים מתום כהונתו כשופט, אלא אם כן עבר לכהונה או לתפקיד אחר שבו חלה עליו חובה להגיש הצהרת הון לפי חוק הצהרת הון, לפי חוק שירות המדינה (מינויים), או לפי אחד מחוקי נושאי משרה שיפוטית.
- (ב) הצהרת ההון תהיה מעודכנת למועד סיום ניתוק היחסים הכספיים של השופט כאמור בסעיף קטן (א)1, לתום שש שנים מהגשת ההצהרה הקודמת או למועד תום הכהונה כשופט, לפי העניין, אלא אם כן נקבע אחרת בטופס שבתוספת השנייה לחוק הצהרת הון, ואם לא ניתן לעשות כן – בסמוך ככל האפשר לאותו מועד.
- (ג) (1) על אף האמור בסעיף קטן (א)1ר-2, שופט רשאי להגיש עותק של הצהרת הון קודמת שהגיש, ואולם אין באמור כדי לפטור שופט מהגשת הצהרה לפי סעיף קטן (א)2 אלא לתקופה של שש שנים מהמועד שבו הוגשה ההצהרה הקודמת.

⁴ ס"ק 18(א)5) לא יחול לגבי מעשה או מחדל שנעשו לפני מועד כניסתם לתוקף של כללי אתיקה לשופטים שנקבעו לפי סעיף 16א לחוק.

⁵ תחילת תוקפו של סימן ה'1 (סעיפים 21א – 21ח) ביום 1.4.17.

⁶ תחילת תוקפו של סימן ה'1 (סעיפים 21א – 21ח) ביום 1.4.17.

⁷ תחילת תוקפו של סימן ה'1 (סעיפים 21א – 21ח) ביום 1.4.17.

⁸ תחילת תוקפו של סימן ה'1 (סעיפים 21א – 21ח) ביום 1.4.17.

(2) הגיש שופט עותק של הצהרה כאמור בפסקה (2) להגדרה "הצהרה קודמת", יצרף הצהרה שלו ולפיה לא חל שינוי משמעותי בתוכן ההצהרה הקודמת.

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (א), המפקח רשאי להאריך את המועד להגשת הצהרת הון לתקופה שלא תעלה על 90 ימים, אם סבר כי נסיבות העניין מצדיקות זאת; ואולם אם השופט אמור לסיים את תפקידו ולהגיש הצהרת הון לפי סעיף קטן (א)(3) בתוך שנה – רשאי המפקח להאריך את המועד להגשת הצהרת ההון לפי סעיף קטן (א)(2) עד למועד הצפוי להגשת הצהרת ההון לפי סעיף קטן (א)(3).

(ה) בסעיף זה –

"הצהרה קודמת" – הצהרה כמפורט להלן שהוגשה בשש השנים שקדמו למועד שבו התקיימו נסיבות שבשלן שופט נדרש להגיש הצהרת הון כאמור בסעיף קטן (א);

(1) הצהרת הון לפי חוק הצהרת הון, לפי חוק שירות המדינה (מינויים), או לפי אחד מחוקי נושאי משרה שיפוטית;

(2) הצהרה לרשות המסים בישראל לפי סעיף 135(1) לפקודת מס הכנסה 32;

"חוקי נושאי משרה שיפוטית" – חוק זה, חוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969, חוק הדיינים, התשט"ו-1955, חוק הקאדים, התשכ"א-1961, חוק בתי הדין הדתיים הדרוזיים, התשכ"ג-1962, וחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955;

"שינוי משמעותי" – גידול של יותר ממיליון שקלים חדשים מסך ההון הכולל שעליו הצהיר שופט בהצהרת ההון הקודמת; הסכום האמור יתעדכן ב-1 בינואר של כל שנה (בסעיף זה – יום העדכון), בהתאם לשיעור שינוי מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ביום העדכון של השנה הקודמת ויעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 10 שקלים חדשים; השר יפרסם ברשומות הודעה על הסכום המעודכן.

הודעה על חובת הגשת הצהרת הון

(תיקון התשע"ז)

21. האגף האחראי על משאבי אנוש, או גורם אחר שהשר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, הסמיכו לכך, יודיע לשופט על חובתו להגיש הצהרת הון עם מינויו וכן, לכל המאוחר 60 ימים לפני המועד שבו עליו להגיש הצהרת הון.

תפקידי המפקח וסמכויותיו

(תיקון התשע"ז)

21.ה. (א) המפקח ינהל רישום בדבר הצהרות ההון שיש חובה להגישן ושהוגשו לפי חוק זה, ישמור אותן בנפרד מכל מידע אחר באופן שיש בו כדי להגן עליהן מפני חדירה או מפני כניסה למקום שמירתן בלא הרשאה, ויבער אותן כפי שיקבע השר.

(ב) הפר שופט את חובתו לפי סעיף 21ב, ידווח על כך המפקח לנשיא בית המשפט העליון, כדי שישקול אם לפעול בהתאם לסעיף 21א.

(ג) לשם מילוי תפקידו ופיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה רשאי המפקח –

(1) לעיין בהצהרות ההון שהוגשו;

(2) לדרוש משופט לצרף להצהרת ההון כל מסמך הנדרש לשם מילוי הצהרת ההון; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק

המחשבים, התשנ"ה-1995;

(3) לערוך בדיקות מזגמיות בדבר השלמת הפרטים והמסמכים הנדרשים בהצהרות ההון שהוגשו לפי חוק זה ועמידתן בהוראות החוק.

שמירת סודיות

(תיקון התשע"ז)

21. (א) המפקח ישמור בסוד את הצהרות ההון, לא יגלה כל פרט מהן ולא יעשה בהן כל שימוש, אלא בהסכמתו או לפי בקשתו של השופט ובהסכמת מי שהמידע הוא עליו.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) –

(1) בית המשפט רשאי להורות על גילוי פרטים מתוך הצהרת הון, אם התעורר חשד לעבירה פלילית, ולאחר ששקל את מידת הפגיעה בפרטיות הכרוכה בגילוי המידע;

(2) נשיא בית המשפט העליון רשאי להורות על גילוי פרטים מתוך הצהרת הון בהליך בירור לפי סעיף 21א ולצורך אותו הליך.

הליכים בשל הפרת החובה להגיש הצהרת הון

(תיקון התשע"ז)

21. נשיא בית המשפט העליון רשאי להטיל על שופט המפר את חובתו לפי סעיף 21ב אמצעים כאמור בסעיף 19(1) עד (3), וכן רשאי הוא להמליץ לשר על הגשת קובלנה נגד שופט כאמור לבית הדין.

תקנות – סימן ה'

(תיקון התשע"ז)

21.ח. השר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצוע סימן זה.

סימן ו': הוראות שונות

פרסום ברשומות

22. הודעה על מינויו של שופט ועל גמר כהונתו תפורסם ברשומות.

שיפוט פלילי

(תיקון התשמ"ו)

23. הוראות סעיף 12 לחוק – יסוד: השפיטה לא יחולו על עבירה שנקבעה כעבירת קנס לפי כל חיקוק, ועל עבירה מינהלית שדינה קנס מינהלי קצוב.

שופט שהוא צד בהליך אזרחי

24. שופט שהוא בעל דין בהליך אזרחי, יקבע נשיא בית המשפט העליון את בית המשפט אשר ידון בהליך.

ביקור שופט בבית סוהר

[תיקון התשפ"ו (מס' 2)]

24. במהלך שנת כהונתו הראשונה יבקר שופט בבית סוהר או במקום מעצר שבאחריות שירות בתי הסוהר, ושופט הדן בהליכים פליליים – גם אחת לארבע שנים; בתום הביקור ימסור השופט הודעה על כך לנשיא בית המשפט שבו הוא מכהן.

פרק ב': בתי המשפט

סימן א': בית המשפט העליון

מספר השופטים

25. בבית המשפט העליון יהיו שופטים במספר שקבעה הכנסת בהחלטה.

ההרכב

[תיקונים: התשס"ה (מס' 3), התשנ"ב, התשס"ח (מס' 8)]

26. בית המשפט העליון ידון בשלושה, אולם –

- (1) נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא רשאי להורות, לפני תחילת הדיון בענין מסויים, שהדיון בו יהיה לפני מספר בלתי זוגי גדול יותר של שופטים;
- (2) מותב שהחל לדון בענין מסויים רשאי להורות שהמשך הדיון בו יהיה לפני מספר בלתי זוגי גדול יותר של שופטים, ובהם השופטים שהחלו בדיון;
- (3) בבקשות לצווי ביניים, לצוויים זמניים ולהחלטות ביניים אחרות, וכן בבקשות לצוויים על תנאי, מוסמך לדון שופט אחד, אך שופט אחד לא יהיה מוסמך לסרב למתן צו על תנאי או לתתו על מקצת עילותיו בלבד;
- (4) בערעור על החלטת ביניים של בית משפט מחוזי, או על פסק דין של דן יחיד בבית משפט מחוזי שדן בערעור, על פסק דין או על החלטה של בית משפט שלום, למעט בערעור כאמור בסעיף 37(ב)(9) ו-10, מוסמך לדון שופט אחד;
- (5) בדיון מקדמי בערעור מוסמך לדון שופט אחד.

קביעת מותבים ומועדים

27. (א) השופט או השופטים אשר ידונו בענין פלוני ייקבעו בידי נשיא בית המשפט העליון.
- (ב) המועד אשר בו יתחיל בית המשפט העליון לדון בענין פלוני ייקבע בידי נשיא בית המשפט העליון.

אב-בית-הדין

[תיקון התשס"ז (מס' 2)]

28. (א) אב בית הדין בבית המשפט העליון יהיה מי שיושב בדין, שהוא הראשון מבין אלה:

- (1) נשיא בית המשפט העליון;
 - (2) המשנה לנשיא בית המשפט העליון;
 - (3) נשיא לשעבר של בית המשפט העליון, ואם כמה נשיאים לשעבר יושבים בדין – הוותיק שבהם, ובין בעלי ותק שווה – הקשיש שבהם;
 - (4) המשנה לשעבר לנשיא בית המשפט העליון, ואם כמה משנים לשעבר יושבים בדין – הוותיק שבהם, ובין בעלי ותק שווה – הקשיש שבהם;
 - (5) הוותיק שבשופטים, ובין בעלי ותק שווה – הקשיש שבהם.
- (ב) לענין סעיף זה, רואים את הותק לפי תאריך מינויו של השופט לבית המשפט העליון.

ממלא מקום נשיא בית המשפט העליון

29. (א) נתפנה מקומו של נשיא בית המשפט העליון וכל עוד הנשיא החדש לא התחיל לכהן, או נעדר הנשיא מן הארץ או שנבצר ממנו זמנית למלא תפקידו, ימלא המשנה לנשיא את התפקידים המוטלים על הנשיא וישתמש בסמכויות הנתונות לו לפי כל חיקוק.
- (ב) נבצר מנשיא בית המשפט העליון ומהמשנה לנשיא למלא את תפקידיהם, יכהן כממלא הנשיא הוותיק שבשופטי בית המשפט העליון, ומבין בעלי ותק שווה – הקשיש שבהם.
- (ג) נשיא בית המשפט העליון רשאי לאצול מסמכויותיו למשנה לנשיא.

דיון נוסף

30. (א) ענין שפסק בו בית המשפט העליון בשלושה, רשאי הוא להחליט, עם מתן פסק דינו, שבית המשפט העליון ידון בו דיון נוסף בחמישה או יותר.
- (ב) לא החליט בית המשפט העליון כאמור בסעיף קטן (א), רשאי כל בעל דין לבקש דיון נוסף כאמור; נשיא בית המשפט העליון או שופט אחר או שופטים שיקבע לכך, רשאים להיענות לבקשה אם ההלכה שנפסקה בבית המשפט העליון עומדת בסתירה להלכה קודמת של בית המשפט העליון, או שמפאת חשיבותה, קשיותה או חידושה של הלכה שנפסקה בענין, יש, לדעתם, מקום לדיון נוסף.
- (ג) בהחלטה שניתנה לפי סעיף קטן (א) או (ב) רשאי בית המשפט או השופט לקבוע את הבעיה שתעמוד לדיון נוסף, ומשעשה כן, לא יקויים הדיון הנוסף אלא באותה בעיה.

משפט חוזר

[תיקונים: התשס"ו (מס' 3), התשנ"ו, התשס"א]

31. (א) נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא או שופט אחר של בית המשפט העליון שקבע לכך הנשיא, רשאי להורות כי בית המשפט העליון או בית משפט מחוזי שיקבע לכך, יקיים משפט חוזר בענין פלילי שנפסק בו סופית, אם ראה כי נתקיים אחד מאלה:
 - (1) בית משפט פסק כי ראיה מהראיות שהובאו באותו ענין יסודה היה בשקר או בזיוף, ויש יסוד להניח כי אילו לא ראיה זאת היה בכך כדי לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון;
 - (2) הוצגו עובדות או ראיות, העשויות, לבדן או ביחד עם החומר שהיה בפני בית המשפט בראשונה, לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון;
 - (3) אדם אחר הורשע בינתיים בביצוע אותו מעשה העבירה, ומהנסיבות שנתגלו במשפטו של אותו אדם אחר נראה כי מי שהורשע לראשונה בעבירה לא ביצע אותה.

(4) נתעורר חשש של ממש כי בהרשעה נגרם לנידון עיוות דין.

(ב) הרשות לבקש משפט חוזר נתונה לנידון וליועץ המשפטי לממשלה; מת הנידון – תהיה הרשות האמורה גם לבן-זוגו ולכל אחד מצאצאיו, הוריו, אחיו או אחיותיו.

(ג) במשפט חוזר יהיו לבית המשפט העליון או לבית משפט מחוזי כל הסמכויות הנתונות לבית משפט מחוזי במשפט פלילי והנתונות לבית המשפט העליון בערעור פלילי, פרט לסמכות להחמיר בעונש; בית המשפט רשאי לתת כל צו הנראה בעיניו כדי לפצות נידון שנשא ענשו או חלק ממנו ושהרשעתו בוטלה כתוצאה מן המשפט החוזר, או לתת כל סעד אחר; מת הנידון – רשאי בית המשפט לתת צו כאמור לטובת אדם אחר.

(ד) נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא או שופט אחר של בית המשפט העליון שקבע לכך הנשיא או הרכב כאמור, רשאי, בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה, להורות על זיכוי של נידון אם נוכח כי נתקיימה אחת העילות למשפט חוזר כאמור בסעיף קטן (א), אך לאור נסיבות הענין אין תועלת בקיומו של משפט חוזר.

העמדת שאלה בידי שר המשפטים

32. (א) הוגשה בקשה לנשיא המדינה למתן חנינה או להפחתת עונש, והתעוררה שאלה אשר לדעת שר המשפטים ראויה לדיון בבית המשפט העליון ואשר אינה יכולה לשמש עילה למשפט חוזר לפי סעיף 31, רשאי שר המשפטים להעמיד את השאלה לבית המשפט העליון.

(ב) בית המשפט העליון יחליט אם לדון בשאלה שהועמדה לפניו לפי סעיף קטן (א); החליט לדון, ידון בה כאילו הורה נשיא בית המשפט העליון על משפט חוזר לפי סעיף 31.

סימן ב': בתי משפט מחוזיים

מקום מושב ואזור שיפוט

[תיקון התשס"ח (מס' 4)]

33. (א) שר המשפטים רשאי, בצו, להקים בתי משפט מחוזיים ולקבוע מקום מושבם ואזור שיפוטם.

(ב) הוקם בית משפט מחוזי חדש לפי הוראות סעיף קטן (א) (בסעיף זה – בית המשפט החדש), יחולו הוראות אלה:

(1) שר המשפטים רשאי, לאחר התייעצות עם נשיא בית המשפט העליון, לקבוע הוראות מעבר שלפיהן סוגי עניינים שיקבע לא יידונו בבית המשפט החדש אלא בבית המשפט שבו היו נדונים אלמלא הוקם בית המשפט החדש (בסעיף זה – בית המשפט המקורי);

(2) (א) הליך שהוגש לבית המשפט המקורי יידון עד לסיומו באותו בית משפט.

(ב) על אף האמור בפסקת משנה (א), רשאי מנהל בתי המשפט להורות כי בסוגי הליכים שיקבע מבין העניינים שבסמכותו של בית המשפט החדש, יועברו הליכים שהוגשו לבית המשפט המקורי וטרם החל הדיון בהם לבית המשפט החדש, ויידונו בו.

(ג) הודעה על הליכים שהועברו לפי פסקת משנה (ב) תימסר לצדדים להליך וכן תפורסם במזכירות בתי המשפט הנוגעים בדבר ובאתר האינטרנט של הנהלת בתי המשפט; הודעה על סוגי הליכים שהועברו תפורסם ברשומות.

(ג) תוקפן של הוראות לפי סעיף קטן (ב) יהיה לתקופה שקבע שר המשפטים, שלא תעלה על שלוש שנים ממועד הקמתו של בית המשפט החדש; סמכות שהוקנתה לבית משפט לדון בהליך מכוח ההוראות כאמור תעמוד בעינה עד לסיום ההליך; לעניין זה, "מועד הקמתו של בית המשפט החדש" – מועד ההקמה כפי שקבע שר המשפטים בצו, מכוח סעיף קטן (א).

(ד) אין בהוראות לפי סעיף קטן (ב) כדי לגרוע מהוראות סעיף 78.

מקום ישיבת בית המשפט

34. (א) בית משפט מחוזי ישב במקום מושבו.

(ב) בית משפט מחוזי רשאי לשבת לדיון בענין מסויים, כולו או מקצתו, במקום שאינו מקום מושבו, אם ראה לעשות כן למען הצדק או למען יעילות הדיון, ובלבד שלא ישב במקום שמחוץ לאזור שיפוטו אלא בהסכמת נשיא בית המשפט המחוזי שהמקום האחר נמצא באזור שיפוטו.

השופטים

35. (א) בבית משפט מחוזי יהיו שופטים במספר שיקבע שר המשפטים בהודעה ברשומות.

(ב) בכל בית משפט מחוזי יהיה נשיא ויכול שיהיו סגן נשיא אחד או יותר; ואולם יכול נשיא אחד לכהן כנשיא בשני בתי משפט מחוזיים.

ישיבת שופט מחוץ למקום מיונו

36. נתמנה שופט פלוני לבית משפט מחוזי אחד, אין בכך כדי למנעו מלשבת בבית משפט מחוזי אחר; ואולם לא ישב שופט בבית משפט מחוזי אחר אלא בהסכמת נשיאי שני בתי המשפט המחוזיים הנוגעים בדבר.

הרכב

[תיקונים: התשמ"ה (מס' 3), התשנ"ב, התשנ"ה (מס' 3), התשנ"ח, התשס"ו (מס' 2), התשס"ח (מס' 8), התשס"ט, התש"ע (מס' 3), התשע"ח (מס' 3), התשפ"ד (מס' 4)]

37. (א) בעניינים אלה ידון בית משפט מחוזי בשלושה:

(1) משפטים בשל עבירה שענשה מוות או מאסר עשר שנים או יותר;

(2) ערעורים על פסקי דין של בתי משפט שלום;

(3) כל ענין שהנשיא של בית המשפט המחוזי או סגנו הורה שידונו בו שלושה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), בעניינים הבאים ידון בית משפט מחוזי בשופט אחד, אם לא הורה נשיא בית המשפט או סגנו, לבקשת בעל דין ולאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות לטעון את טענותיהם לעניין זה, או ביוזמתו לעניין מסוים, כי יידון בשלושה:

(1) עבירות המנויות בחלק א' של התוספת הראשונה;

(2) (נמחקה);

(3) דיון מקדמי בערעור;

(4) ערעורים על פסקי דין של בתי משפט שלום ושל שופטי תעבורה, לענין העבירות המפורטות בסעיף 25(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], שאינן פשעים או לעניין הפרות תעבורה מינהליות כאמור באותו סעיף, ולמעט לענין עבירה לפי סעיף 64 לפקודה האמורה;

(5) ערעורים בעניינים המנויים בחלק ב' של התוספת הראשונה שיקבעם שר המשפטים בצו, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת;

- (6) (נמחקה);
- (7) ערעורים על פסקי דין והחלטות אחרות לפי חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991 ולפי חוק מניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב-2001.
- (8) ערעורים על פסקי דין בענינים שבית משפט לענינים מקומיים מוסמך לדון בהם לפי סעיף 55;
- (9) ערעורים על פסקי דין של בתי משפט שלום בדרך יחיד בתביעות שסכומן או ששווי נזק, ביום הגשת התובענה, אינו עולה על 300,000 שקלים חדשים, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערך, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין, למעט בתביעות כמפורט להלן:
- (א) תביעות לפיצויים בשל נזקי גוף או תביעות לשיפוי או לפיצוי על תשלומי פנסיה, תגמולים וכל הוצאה אחרת ששולמו או שישולמו בשל נזקי גוף, לרבות תביעות שעילתן בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975;
- (ב) תביעות בענייני משפחה כמשמעותם בחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995;
- (ג) תביעות כאמור בסעיף 51(א)(3);
- (10) ערעורים על פסקי דין של בתי דין מינהליים כהגדרתם בחוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992, זולת אם נקבע אחרת בחוק;
- (11) בקשות לצווי ביניים, לצווים זמניים ולהחלטות ביניים אחרות, במסגרת ערעורים;
- (12) ערעורים על פסקי דין והחלטות אחרות לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018.
- (ג) בכל ענין שאינו מוזכר בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) ידון בית משפט מחוזי בשופט אחד.

קביעת מותבים ומועדים

38. (א) השופט או השופטים אשר ידונו בענין פלוני ייקבעו בידי נשיא בית המשפט המחוזי או סגניו, ובאין קביעה כאמור – לפי סדר שקבע מזמן לזמן נשיא בית המשפט.
- (ב) המועד אשר בו יתחיל בית המשפט המחוזי לדון בענין פלוני ייקבע בידי השופט או השופטים אשר ידונו בו, בהתאם לכללים שקבע נשיא בית המשפט, ואם טרם נקבע המועד שידון בו – בידי נשיא בית המשפט או סגנו.

אב-בית-הדין

[תיקונים: התשס"ו (מס' 2), התשס"ז (מס' 2), התשע"ד]

39. (א) אב בית הדין בבית משפט מחוזי הדין בשלושה יהיה מי שיושב בדין, שהוא הראשון מבין אלה:

- (1) נשיא בית משפט מחוזי;
 - (2) סגן נשיא בית משפט מחוזי, ואם כמה סגני נשיא יושבים בדין – הוותיק שבהם, ובין בעלי ותק שווה – הקשיש שבהם;
 - (3) נשיא לשעבר של בית משפט מחוזי, ואם כמה נשיאים לשעבר יושבים בדין – הוותיק שבהם, ובין בעלי ותק שווה – הקשיש שבהם;
 - (4) סגן לשעבר לנשיא בית משפט מחוזי, ואם כמה סגנים לשעבר יושבים בדין – הוותיק שבהם, ובין בעלי ותק שווה – הקשיש שבהם;
 - (5) הוותיק שבשופטים, ובין בעלי ותק שווה – הקשיש שבהם.
- (ב) לענין סעיף זה, רואים את הותק לפי תאריך מינויו של השופט לבית משפט מחוזי.
- (ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), שופט עמית לא יהיה אב בית הדין, אלא אם כן קבע נשיא בית המשפט אחרת לענין הרכב מסוים.

הסמכות

[תיקונים: התשנ"ב (מס' 2), התשנ"ה (מס' 3), התש"ס, התשס"ד, התשס"ה, התש"ע (מס' 2), התשע"ז (מס' 3), התשע"ח (מס' 2)]

40. בית משפט מחוזי ידון באלה:

- (1) כל עניין אזרחי או פלילי שאיננו בסמכותו של בית משפט שלום; בתביעה שכנגד אזרחית מוסמך לדון בית משפט מחוזי אף אם אותו עניין או אותה תביעה הם בסמכותו של בית משפט שלום, ואם התביעה שכנגד היא באותו הנושא או נובעת מאותן נסיבות – אף אם העניין או התביעה הם בסמכות המחלקה הכלכלית לפי סעיף 42ה; ואולם –
- (א) היתה התביעה שכנגד בסמכותו של בית משפט לענייני משפחה, רשאי בית המשפט להעביר את התביעות לבית המשפט לענייני משפחה שבאזור שיפוטו היתה מוגשת התביעה שכנגד, יהיה שוויה אשר יהא, אם לדעתו הצדק והתועלת בהעברה עולים על הפגיעה בענייניו של אדם אחר שהוא צד לתובענה;
- (ב) היתה התביעה שכנגד בסמכות המחלקה הכלכלית כאמור, רשאי בית המשפט להעביר אליה את התביעות, אם ראה כי חלקו של העניין הכלכלי בתביעות הוא משמעותי;
- (א1) עתירה מינהלית, ערעור מינהלי, תובענה מינהלית, עניין מינהליועניין אחר, לפי סעיף 5 לחוקביתמשפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000;
- (2) כל ענין שאיננו בסמכותו הייחודית של בית דין אחר; בענין הנתון לסמכותו המקבילה של בית דין אחר, יהיה בית המשפט המחוזי מוסמך לדון כל עוד אין אותו בית דין בו ואם הענין אינו נתון בסמכותו של בית משפט שלום;
- (3) ערעורים על פסקי דין ועל החלטות אחרות של בתי משפט השלום;
- (4) תביעה בענייני קנין רוחני, הכרוכה בתביעה בענייני קנין רוחני שהיא בסמכות בית המשפט המחוזי לפי פסקה (1), אף אם סכום התביעה או שווי נזק או שווי הוצאות אינו עולה על הסכום כאמור בסעיף 51(א)(2); בפסקה זו, "תביעה בענייני קנין רוחני" – תביעה אזרחית לפי אחד או יותר מהחוקים המפורטים להלן:
- (א) חוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007;
- (ב) (בוטל);
- (ג) פקודת הפטנטים והמדגמים;
- (ד) חוק הגנת כינויי מקור וציונים גיאוגרפיים, התשכ"ה-1965;
- (ה) חוק הפטנטים, התשכ"ז-1967;
- (ו) פקודת סימני מסחר [נוסח חדש], התשל"ב-1972;
- (ז) חוק זכות מטפחים של זני צמחים, התשל"ג-1973;
- (ח) חוק זכויות מבצעים ומשדרים, התשמ"ד-1984;

(י) חוק העיצובים, התשע"ז-2017.

ערעור

סמכות שופטים

[תיקון התש"ע (מס' 2)]

הגדרות

42. בס"מ זה -

"רשות" – לרבות בורסה לניירות ערך כהגדרתה בחוק ניירות ערך ומותב כמשמעותו בסעיף 52מה לחוק ניירות ערך.

עניין כלכלי

(ב) חוק ההשקעות למעט הוראות הסעיפים כאמור בפסקת משנה (א) כפי שהוחלו בחוק ההשקעות;

(ג) חוק הייעוץ למעט הוראות הסעיפים כאמור בפסקת משנה (א) כפי שהוחלו בחוק הייעוץ;
 (ד) הוראות חוק החברות המנויות בסעיף 40(5), למעט עניין אזרחי לפי פרק ראשון א' לחלק התשיעי וסעיף 362 לחוק האמור ועניין אזרחי לפי הפרק השלישי לחלק התשיעי לחוק האמור בהליך פשרה או הסדר שמטרתו הבראת חברה;
 (ה) סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], בעילה של הפרת חובה לפי אחד החוקים כמפורט בפסקאות משנה (א) עד (ד);
 (ו) פרק ג' לחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013;
 (ז) פרק ו' לפקודת השותפויות.

(2) תביעה נגזרת כהגדרתה בחוק החברות וכן תביעה נגזרת כאמור בסעיף 65מא לפקודת השותפויות;
 (3) עניין אזרחי בקשר לזכויות או לחובות של בעלי מניות בחברה ככאלה, המוסדרים בתקנון החברה או בחוזה אחר;
 (3א) עניין אזרחי בקשר לזכויות או לחובות של מחזיקי יחידות השתתפות ככאלה, המוסדרים בתקנות השותפות או בחוזה אחר; לעניין זה, "מחזיקי יחידות השתתפות" ו"תקנות השותפות" – כמשמעותם בפקודת השותפויות;
 (4) בקשה לאישור תובענה ייצוגית ותובענה ייצוגית, לפי פרט 5 שבתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות;
 (5) (בוטלה);

(6) עניין אזרחי שהוא בסמכות בית משפט שלום לפי סעיף 51(א)(2) או (3) או בסמכות בית המשפט המחוזי לפי סעיף 40, הכרוך בעניין כלכלי כאמור בפסקאות (1) עד (5), ובלבד שנושאם אחד או שהם נובעים מאותן נסיבות ושחלקו של העניין הכלכלי הוא משמעותי; לא היה חלקו של העניין הכלכלי משמעותי, רשאי בית המשפט להעביר גם את העניין הכלכלי לבית המשפט המוסמך לדון בעניין האזרחי כדי שידון בהם יחדיו, אם לדעתו הנזק מפיצול הדיון עולה על התועלת מקיום הדיון בפניו; בית המשפט שאליו הועברה תובענה לפי סעיף זה לא יעבירה עוד;

(7) תביעה שכנגד לתביעה שהיא עניין כלכלי כאמור בפסקאות (1) עד (6), ובלבד שנושאן אחד או שהן נובעות מאותן נסיבות; לא היה חלקו של העניין הכלכלי בתביעות משמעותי, רשאי בית המשפט להעבירן לבית המשפט שהיה מוסמך לדון בהן אלמלא היתה התביעה המקורית עניין כלכלי, כדי שידון בהן יחדיו, אם לדעתו הנזק מפיצול הדיון עולה על התועלת מקיום הדיון בפניו; בית המשפט שאליו הועברו תביעות לפי סעיף זה לא יעבירן עוד;

(8) אישום הכולל עבירות ניירות ערך כהגדרתה בחוק ניירות ערך, עבירה כהגדרתה בסעיף 29(א) לחוק הייעוץ או עבירה כהגדרתה בסעיף 97א(א) לחוק ההשקעות, אלא אם כן החליט פרקליט המדינה או פרקליט המחוז להעמיד עליהן אדם לדין לפני בית משפט שלום.

(ב)⁹ שר המשפטים, רשאי בצו, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת לקבוע עניינים נוספים כעניין כלכלי.

עניין כלכלי-מינהלי

[תיקונים: התש"ע (מס' 2), התשע"א, התשע"ד, התשע"ה, התשע"ז (מס' 2)]

42. (א) עניין כלכלי-מינהלי הוא עתירה נגד החלטה של רשות לפי הוראות חוק ניירות ערך למעט החלטות הבורסה בשיפוט משמעותי כאמור בסעיף 47(א) לחוק האמור, חוק ההשקעות, חוק הייעוץ, סעיף 41 לחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013, פרק ו' לפקודת השותפויות וחוק החברות למעט החלטה של רשם החברות או רשם ההקדשות הנוגעת לחברה לתועלת הציבור כהגדרתה בחוק האמור, והכל למעט –

(1) החלטה שחלות לגביה הוראות סעיף 64(א)(1) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982;
 (2) עתירה שהסעד העיקרי המבוקש בה עניינו התקנת תקנות, לרבות ביטול תקנות, הכרזה על בטלותן או מתן צו להתקין תקנות;
 (3) החלטה לפי סעיף 46 לחוק ניירות ערך שעניינה קביעת תקנון הבורסה או הנחיות, לרבות החלטה על שינויים או על ביטולם.
 (ב) שר המשפטים, רשאי בצו, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת לקבוע חוקים נוספים שעתירה על החלטת רשות לפיהם היא עניין כלכלי-מינהלי.

מחלקה כלכלית בבתי המשפט המחוזיים בתל-אביב-יפו ובחיפה

[תיקונים: התש"ע (מס' 2), התשע"ה (מס' 2)]

42. (א) בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו ובבית המשפט המחוזי בחיפה תוקם מחלקה כלכלית.
 (ב) נשיא בית המשפט העליון, בהתייעצות עם נשיאי בתי המשפט המחוזיים הנוגעים בדבר יקבע שופטים של בית משפט מחוזי שהם בעלי ידע וניסיון מקצועי בתחום, למחלקה הכלכלית.
 (ג) תקופת הכהונה של שופט המחלקה הכלכלית תהיה ארבע שנים וניתן להאריכה לתקופות כהונה נוספות של ארבע שנים כל אחת, ואולם ניתן לקבוע תקופת כהונה קצרה יותר בהתאם לצורכי בית המשפט.
 (ד) שר המשפטים, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, יקבע בצו את המספר המרבי של השופטים במחלקה הכלכלית.

סמכות המחלקה הכלכלית

[תיקונים: התש"ע (מס' 2), התשע"ד, התשע"ה (מס' 2), התשפ"ב]

42. (א) עניין כלכלי שבסמכות בית משפט מחוזי יידון לפני שופטי בית המשפט המחוזי שלו נתונה הסמכות המקומית לדון בו; היה העניין הכלכלי בסמכות בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו או בסמכות בית המשפט המחוזי בחיפה, יידון לפני שופטי המחלקה הכלכלית באחד מבתי המשפט האמורים, לפי העניין; ואולם –

(1) עניין כלכלי כאמור בסעיף 42(א)(1) יידון לפני שופטי המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו או בבית המשפט המחוזי בחיפה, אף אם הוא בסמכות בית משפט מחוזי אחר;
 (2) עניין כלכלי שקבע שר המשפטים לפי סעיף קטן (ד) יידון בבתי המשפט כמפורט להלן:
 (א) אם הסמכות המקומית לדון בו נתונה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, בית המשפט המחוזי בירושלים או בית המשפט המחוזי בבאר שבע – לפני שופטי המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו;
 (ב) אם הסמכות המקומית לדון בו נתונה לבית המשפט המחוזי בחיפה או לבית המשפט המחוזי בנצרת – לפני שופטי המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בחיפה.

⁹ ראו גם: צו בתי המשפט (תוספת עניינים כלכליים), התשפ"ב-2021.

- (א1) עניין כלכלי-מינהלי יידון לפני שופטי המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו.
- (ב) המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תדון בעניין כלכלי-מינהלי לפי חוק בתי משפט לעניינים מינהליים.
- (ג) (1) רשם או שופט של בית משפט מחוזי מוסמך לדון בעניינים שבסמכות רשם לפי חוק, אף אם הסמכות לדון בתובענה נתונה למחלקה הכלכלית לפי סעיף קטן (א) או (א1).
- (2) ערעור על החלטה אחרת של רשם כאמור בסעיף קטן זה יידון לפני שופט המחלקה הכלכלית.
- (ד) שר המשפטים רשאי, בצו, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, לקבוע עניינים כלכליים שיידונו בהתאם להוראות סעיף קטן (א2).

סימן ג': בתי משפט שלום

מקום מושב ואזור שיפוט

[תיקון התשס"ה (מס' 4)]

43. (א) שר המשפטים רשאי, בצו, להקים בתי משפט שלום ולקבוע מקום מושבם ואזור שיפוטם.
- (ב) הוקם בית משפט שלום חדש לפי הוראות סעיף קטן (א) (בסעיף זה - בית המשפט החדש), יחולו הוראות אלה:
- (1) שר המשפטים רשאי, לאחר התייעצות עם נשיא בית המשפט העליון, לקבוע הוראות מעבר שלפיהן סוגי עניינים שיקבע לא יידונו בבית המשפט החדש;
- (2) (א) מנהל בתי המשפט רשאי להורות כי בסוגי הליכים שיקבע מבין העניינים שבסמכותו של בית המשפט החדש, יועברו הליכים שהוגשו לבית המשפט שבו היו נדונים אלמלא הוקם בית המשפט החדש וטרם החל הדיון בהם, לבית המשפט החדש, ויידונו בו.
- (ב) הודעה על הליכים שהועברו לפי פסקת משנה (א) תימסר לצדדים להליך וכן תפורסם במזכירות בתי המשפט הנוגעים בדבר ובאתר האינטרנט של הנהלת בתי המשפט; הודעה על סוגי הליכים שהועברו תפורסם ברשומות.
- (ג) תוקפן של הוראות לפי סעיף קטן (ב) יהיה לתקופה שקבע שר המשפטים, שלא תעלה על שלוש שנים ממועד הקמתו של בית המשפט החדש; סמכות שהוקנתה לבית משפט לדון בהליך מכוח ההוראות כאמור תעמוד בעינה עד לסיום ההליך; לעניין זה "מועד הקמתו של בית המשפט החדש" - מועד ההקמה כפי שקבע שר המשפטים בצו, מכוח סעיף קטן (א).
- (ד) אין בהוראות לפי סעיף קטן (ב) כדי לגרוע מהוראות סעיפים 49 או 78.

מקום ישיבת בית המשפט

44. (א) בית משפט שלום ישב במקום מושבו.
- (ב) בית משפט שלום רשאי לשבת לדיון בענין מסויים, כולו או מקצתו, במקום שאינו מקום מושבו, אם ראה לעשות כן למען הצדק או למען יעילות הדיון, ובלבד שלא ישב במקום שמחוץ לאזור שיפוטו אלא בהסכמת נשיא בית המשפט המחוזי שהמקום האחר נמצא באזור שיפוטו.

השופטים

45. (א) בבית משפט שלום יהיו שופטים במספר שקבע שר המשפטים בהודעה ברשומות.
- (ב) בכל אזור שיפוט יהיה נשיא אחד של בית משפט שלום, ויכול שיהיו בו סגן נשיא אחד או יותר; ואולם יכול נשיא אחד לכהן כנשיא באזורי שיפוט אחדים.

ישיבת שופט מחוץ למקום מינויו

46. נתמנה שופט פלוני לבית משפט שלום אחד, אין בכך כדי למנועו מלשבת בבית משפט שלום אחר; ואולם לא ישב שופט בבית משפט שלום אחר אלא בהסכמת נשיאי בתי משפט השלום הנוגעים בדבר.

ההרכב

[תיקון התש"ע (מס' 3)]

47. בית משפט שלום ידון בשופט אחד, ואולם רשאי נשיא בית משפט השלום, לבקשת השופט היושב לדיון, לבקשת בעל דין ולאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות לטעון את טענותיהם לעניין זה, או ביוזמתו להורות שהדיון בענין פלוני יהיה לפני שלושה שופטים; נשיא בית משפט השלום יקבע את השופטים שממם יורכב בית המשפט.

קביעת מותבים ומועדים

48. (א) השופט אשר ידון בענין פלוני ייקבע בידי נשיא בית משפט השלום או סגנו, ובאין קביעה כאמור - לפי סדר שקבע מזמן לימן נשיא בית המשפט.
- (ב) המועד אשר בו יתחיל בית משפט השלום לדון בענין פלוני ייקבע בידי השופט או השופטים אשר ידונו בו, בהתאם לכללים שקבע נשיא בית המשפט, ואם טרם נקבע המותב שידון בו - בידי נשיא בית המשפט או סגנו.

העברת ענין מבית משפט שלום אחד למשנהו

[תיקונים: התשמ"ה (מס' 3), התשע"ב (מס' 3)]

49. (א) נשיא בית משפט השלום רשאי להורות שהליך מסוים שהובא או שיש להביאו לפני בית משפט שלום במקום פלוני וטרם החל הדיון בו או שענין שהוחלט בו על פסלות שופט, בין שהחל הדיון בו ובין שטרם החל הדיון בו יהיה נידון בבית משפט אחר הנמצא באזור שיפוט שבו הוא מכהן כנשיא, וכן רשאי הוא להורות כאמור לגבי סוג מסוים של הליכים אזרחיים והליכים בעבירות תעבורה.
- (ב) (1) בעל דין הרואה את עצמו נפגע מהחלטת נשיא בית משפט השלום כאמור בסעיף קטן (א), רשאי לבקש ממנו לעיין מחדש בהחלטה.
- (2) בהחלטה בבקשה לעיון מחדש לפי פסקה (1), ישקול נשיא בית משפט השלום את מידת הפגיעה הצפויה בבעלי הדין כתוצאה מההעברה, את המרחק בין בית המשפט שממנו הועבר ההליך לבין בית המשפט שאליו הועבר ואת הבטחת נגישותם של בעלי הדין לבית המשפט.
- (3) על החלטה כאמור בפסקה (2) ניתן לערער לפני נשיא בית משפט מחוזי;
- (ג) בית המשפט שאליו הועבר ענין כאמור, לא יעבירו עוד.
- (ד) בסעיף זה -
- "התחלת הדיון" - לרבות קדם משפט;

"הליכים בעבירות תעבורה" – הליכים ששופט תעבורה מוסמך לדון בהם לפי כל דין, שאינם בטיפולו של פרקליט לפי הוראות סעיף 60 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

אב-בית-הדין

[תיקונים: התשס"ז (מס' 2), התשע"ד]

50. (א) אב בית הדין בבית משפט שלום הדין בשלושה יהיה מי שיושב בדין, שהוא הראשון מבין אלה:

- (1) נשיא בית משפט שלום;
 - (2) סגן נשיא בית משפט שלום, ואם כמה סגני נשיא יושבים בדין – הוותיק שבהם, ובין בעלי ותק שווה – הקשיש שבהם;
 - (3) נשיא לשעבר לבית משפט שלום, ואם כמה נשיאים לשעבר יושבים בדין – הוותיק שבהם, ובין בעלי ותק שווה – הקשיש שבהם;
 - (4) סגן לשעבר של נשיא בית משפט שלום, ואם כמה סגנים לשעבר יושבים בדין – הוותיק שבהם, ובין בעלי ותק שווה – הקשיש שבהם;
 - (5) הוותיק שבשופטים, ובין בעלי ותק שווה – הקשיש שבהם.
- (ב) לענין סעיף זה רואים את הותק לפי תאריך מינויו של השופט לבית משפט השלום.
- (ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), שופט עמית לא יהיה אב בית הדין, אלא אם כן קבע נשיא בית המשפט אחרת לענין הרכב מסוים.

הסמכות

[תיקונים: התשס"ה (מס' 2), (מס' 3), התשמ"ו (מס' 2), התשנ"ב (מס' 2), התשנ"ד, התשנ"ה (מס' 3), התשס"א (מס' 3), התשס"ג (מס' 2), התשס"ה (מס' 2), התש"ע (מס' 2), התשע"ו (מס' 2), התשע"ט (מס' 5), התשפ"ד (מס' 2)]

51. (א) בית משפט שלום ידון באלה:

- (1) (א) עבירות שעונשן קנס בלבד או מאסר לתקופה שאינה עולה על שבע שנים; למעט עבירות שהן עניין כלכלי לפי סעיף 42ב(א)(8), למעט העבירות המנויות בחלק א' של התוספת השניה, שעונשן מאסר לתקופה של חמש שנים או יותר, אם החליט פרקליט מחוז להעמיד עליהן אדם לדין לפני בית משפט מחוזי, למעט עבירה לפי חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988, למעט עבירה לפי פרק ב' או לפי סעיף 55 לחוק קידום התחרות בענפי המזון והפארם, התשע"ד-2014 ולמעט עבירה לפי סעיף 3 לחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003;
 - (ב) עבירות המנויות בחלק ב' לתוספת השניה, שעונשן מאסר לתקופה העולה על שבע שנים ועבירות שהן עניין כלכלי לפי סעיף 42ב(א)(8), אם החליט פרקליט המדינה או פרקליט מחוז להעמיד עליהן אדם לדין לפני בית משפט שלום, ובלבד שלא יוטל עונש מאסר לתקופה העולה על שבע שנים;
 - (2) תביעות אזרחיות – למעט תביעות הנוגעות למקרקעין – כשסכום התביעה או שווי הנושא אינו עולה על 2,500,000¹⁰ שקלים חדשים ביום הגשת התובענה, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערך, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין;
 - (3) תביעות בדבר חזקה או שימוש במקרקעין או בדבר חלוקתם או חלוקת השימוש בהם, לרבות תביעות הכרוכות בהן שענין חזקה או שימוש במיטלטלין, יהיה שוויו של נושא התביעה אשר יהיה; אך בית משפט שלום לא ידון בתביעות בדבר חכירה לדורות ובתביעות אחרות הנוגעות למקרקעין;
 - (3א) נמחקה;
 - (4) תביעה – שכנגד לתביעה אזרחית שנושאן אחד או שהן נובעות מאותן הנסיבות, יהיה שוויו של נושא התביעה – שכנגד אשר יהיה; היתה התביעה שכנגד עניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב, רשאי בית המשפט להעביר את התביעות לבית המשפט שהיה מוסמך לדון בתביעה שכנגד אם ראה כי חלקו של העניין הכלכלי בתביעות משמעותי;
 - (5) בעניני משפחה כמשמעותם בחוק בית המשפט לעניני משפחה, התשנ"ה-1995, וזאת על אף האמור בפסקאות (2) ו-(3).
- (1א) על אף הוראות סעיף קטן (א)(2) ו-(3), בית משפט שלום לא ידון בעניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב, אלא בתביעה שכנגד לפי הוראת סעיף קטן (א)(4) או אם הועבר אליו מבית המשפט המחוזי לפי הוראות סעיף 42ב(א)(6) או (7) ואולם, בית משפט שלום בשבתו כבית משפט לתביעות קטנות מוסמך לדון בעניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב(א)(1)ג, אם אותו עניין מצוי בסמכותו לפי הוראות חוק זה.
- (ב) שר המשפטים, בהתייעצות עם נשיא בית המשפט העליון ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, רשאי בצו להגדיל את הסכום הנקוב בסעיף קטן (א)(2); בצו כאמור ניתן לקבוע, לכלל בתי המשפט או לבית משפט מסוים, כי ענין שהגדלת סמכות כאמור הוסיפה לבית משפט השלום ושהוגש לפני תחילתו של הצו לבית משפט מחוזי יידון בבית משפט השלום, ובלבד שטרם הוחל בו בשמיעת עדים.
- (ג) בענינים המפורטים בפסקה (5) בסעיף קטן (א) ידון בית משפט שהוסמך כאמור בחוק בית המשפט לעניני משפחה, התשנ"ה-1995.

ערעור

[תיקונים: התשס"ה (מס' 8), התש"ע (מס' 2)]

52. (א) פסק דין של בית משפט שלום ניתן לערעור לפני בית משפט מחוזי.

- (ב) החלטה אחרת של בית משפט שלום בענין אזרחי ניתנת לערעור לפני בית משפט מחוזי, אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט המחוזי; רשות כאמור בסעיף קטן זה לגבי החלטה אחרת תינתן אם שוכנע בית המשפט כי אם הערעור על החלטה יידון במסגרת הערעור על פסק הדין ולא באופן מיידי, יהיה בכך כדי להשפיע באופן ממשי על זכויות הצדדים או שעלול להיגרם לצד להליך נזק של ממש, או שעלול להתנהל הליך מיותר או בדרך שגויה.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), לא תינתן רשות ערעור –

- (1) על סוגי החלטות ששר המשפטים קבע, בצו, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת; נקבע סוג החלטה בצו כאמור, יחול הצו על החלטה שהתקבלה לאחר תחילתו;
- (2) על החלטות בית משפט שלום בשאלה אם עניין מסוים הוא עניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב, אם לאו, ואולם תינתן רשות ערעור על החלטת בית המשפט כי עניין מסוים אינו עניין כלכלי אם תוצאת ההחלטה היא שבית המשפט המוסמך הוא בית משפט שלום.

¹⁰. הסכום המקורי היה 40,000 ש"ח. החל מיום 1.1.1988 שונה הסכום ל-150,000 שקלים חדשים (ק"ת התשמ"ז, עמ' 1262). החל מיום 1.1.1990 שונה הסכום ל-300,000 ש"ח (ק"ת התשמ"ט, עמור 1386). החל מיום 1.3.1991 שונה הסכום ל-360,000 ש"ח (ק"ת התשנ"א, עמור 694). החל מיום 1.1.1992 שונה הסכום ל-450,000 ש"ח (ק"ת התשנ"ב, עמ' 624). החל מיום 1.6.1993 שונה הסכום ל-500,000 ש"ח (ק"ת התשנ"ג, עמ' 866). החל ביום 1.6.1994 שונה הסכום ל-600,000 ש"ח (ק"ת התשנ"ד, עמ' 912). החל ביום 2.7.1995 שונה הסכום ל-1,000,000 ש"ח (ק"ת התשנ"ה, עמ' 1578). החל ביום 17.6.2001 שונה הסכום ל-2.5 מיליון ש"ח (ק"ת התשס"א, עמ' 796).

(ד) אין באמור בסעיף קטן (ג) כדי לגרוע מזכותו על פי דין של בעל דין לערער על החלטה כאמור באותו סעיף קטן במסגרת ערעור על פסק הדין.

סמכות שופטים

[תיקון התש"ז (מס' 3)]

53. סמכות שיפוטית שניתנה בדין למעט בחוק זה, לנשיא בית משפט שלום נתונה לכל שופט של אותו בית משפט; סמכות אחרת שניתנה לנשיא בית משפט שלום רשאי הוא לאצול, כולה או מקצתה, לסגן נשיא.

סימן ד': בתי משפט לעניינים מקומיים

מקום מושב ואזור שיפוט

54. (א) שר המשפטים רשאי, בצו, לאחר התייעצות עם הרשות המקומית הנוגעת בדבר, להקים בית משפט לעניינים מקומיים ולקבוע מקום מושבו ואזור שיפוט, ורשאי הוא, בצו, כאמור, להסמיך בית משפט שלום לשבת בבית משפט לעניינים מקומיים.

(ב) אזור שיפוט של בית משפט לעניינים מקומיים יכול שיהיה שונה מאזור שיפוט של בית משפט שלום של אותו אזור ויכול שיכלול את תחומן של רשויות מקומיות אחדות; היה אזור שיפוט של בית משפט לעניינים מקומיים כולל שטחים שהם באזור השיפוט של יותר מבית משפט שלום אחד, ייקבע בצו, נשיאו של איזה בית משפט שלום מביניהם הוא בעל הסמכות לגביו.

(ג) שר המשפטים רשאי, לאחר התייעצות עם הרשות המקומית הנוגעת בדבר, לבטל צו לפי סעיף זה או לשנותו.

הסמכות

[תיקון התשפ"ד (מס' 4)]

55. (א) בית משפט לעניינים מקומיים ידון בעבירות לפי פקודת העיריות, פקודת המועצות המקומיות, וחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, ולפי תקנות, צווים וחוקי עזר על פיהם, וכן בעבירות לפי החיקוקים המנויים בתוספת השלישית, לרבות תקנות, צווים וחוקי עזר על פיהם.

(1א) בית משפט לעניינים מקומיים ידון בערעורים על החלטה סופית של בית דין לתעבורה, או על החלטה אחרת של בית דין כאמור אם ניתנה לכך רשות מאת שופט של בית משפט לעניינים מקומיים, בעניין קנס בשל הפרת תעבורה שהטיל מפקח שהוא פקח או עובד רשות מקומית, כאמור בסעיף 24(ג) לחוק הפרות תעבורה מינהליות, התשפ"ד-2024.

(ב) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לשנות בצו את התוספת השלישית.

(ג) כל חיקוק שבו ניתנה סמכות לבית משפט עירוני ייקרא כאילו הסמכות ניתנה לבית משפט לעניינים מקומיים.

דין בית משפט לעניינים מקומיים

56. (א) דין בית משפט לעניינים מקומיים כדין בית משפט שלום, ויחולו עליו הוראות סימן ג' למעט סעיף 51 ככל שאין בסימן זה הוראה אחרת, ובשינויים המחוייבים.

(ב) דין שופט בית משפט לעניינים מקומיים כדין שופט בית משפט שלום לכל דבר וענין.

מינוי שופט

[תיקונים: התשס"ד (מס' 2), (מס' 3), התשס"ו (מס' 2), התשע"ד]

57. (א) שר המשפטים, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, רשאי למנות, לתקופה ובתנאים שיקבע, שופט שימלא תפקיד של שופט בית משפט לעניינים מקומיים; בשבתו בדין יהיו סמכויותיו של שופט שנתמנה כאמור כסמכויות שופט בית משפט שלום.

(ב) (בוטל).

(ג) הוראות סעיף זה אינן באות לגרוע מסמכותו של שופט בית משפט שלום לדון בעבירות כאמור בסעיף 55 ולכהן כשופט בית משפט לעניינים מקומיים.

(ד) (בוטל).

שמירת סמכויות

58. אין הוראות סימן זה באות לגרוע מסמכות בית משפט שלום לדון בעבירות כאמור בסעיף 55.

סימן ה': בתי משפט לתביעות קטנות

הסמכת בתי משפט

59. שר המשפטים רשאי להסמיך בית משפט שלום פלוני לשבת בבית משפט לתביעות קטנות.

הסמכות

[תיקונים: התשנ"ה, התשנ"ה, התש"ע (מס' 2)]

60. (א) בית משפט לתביעות קטנות ידון בתביעה אזרחית שהגיש יחיד -

(1) לתשלום סכום שאינו עולה על 38,900 ¹¹ שקלים חדשים;

(2) למתן צו להחלפת מצרך או לתיקונו או לביטול עסקה, כששווי המצרף או התיקון או סכום העסקה, לפי הענין, אינו עולה על הסכום

האמור בפסקה (1).

ובתביעה-שכנגד לסכום או לצו כאמור, ובלבד שהתביעות אינן לפי זכות שהומחתה או שהוסבה ואינן בסמכותו הייחודית של בית משפט אחר.

(ב) בית המשפט רשאי לא לדון בתביעה או בתביעה-שכנגד ולהעביר לבית משפט שלום או לבית המשפט המוסמך לדון בהן, לפי העניין, אם

ראה שהדיון בבית משפט לתביעות קטנות אינו מתאים להן, או אם ראה שהתביעה הוגשה בידי תובע שכבר הגיש באותה שנה באותו בית משפט יותר מחמש תביעות.

(ג) שר המשפטים רשאי, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לשנות את הסכום האמור בסעיף קטן (א).

¹¹. גבול הסמכות הכספית של בית המשפט לתביעות קטנות עורכן לאחרונה בי"פ 13025, התשפ"ה, עמ' 2137, החל ביום 1.1.2025.

- (1) בעל דין מהגיש תביעה כאמור בו לבית משפט אחר במקום להגיש לבית משפט לתביעות קטנות;
- (2) נתבע שהגיש תביעה-שכנגד לבית משפט לתביעות קטנות - מהגיש תביעה נפרדת לעודף תביעתו, בין לבית משפט לתביעות קטנות ובין לבית משפט אחר.

ראיות וסדרי דין

62. (א) בית משפט לתביעות קטנות יהיה רשאי לקבל ראיה אף אם לא היתה קבילה בבית משפט אחר; אין בהוראה זו כדי לגרוע מדיני חסינות עדים וראיות חסויות.
- (ב) בית משפט לתביעות קטנות אינו קשור בסדרי הדין הנוהגים בבית משפט אחר, ובכפוף לסדרי דין שהתקין שר המשפטים לענין סימן זה, יפעל בדרך הנראית לו מועילה ביותר להכרעה צודקת ומהירה.

ייצוג

(תיקון התשס"א)

63. (א) ייצוג בעל דין בבית משפט לתביעות קטנות על ידי עורך דין יהיה רק ברשות בית המשפט ומטעמים מיוחדים שיירשמו; בעל דין רשאי, ברשות בית המשפט, להיות מיוצג על ידי ארגון שקבע לענין זה שר המשפטים, ובמקרה זה ירשה בית המשפט לבעל הדין שכנגד להיות מיוצג כפי שיראה.
- (ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), יכול אדם, באישור בית המשפט לתביעות קטנות, לייצג בעל דין בבית משפט לתביעות קטנות, אם בעל הדין ייפה את כוחו לכך וייפוי הכוח הוגש לבית המשפט לתביעות קטנות; אין לייצג אדם לפי סעיף קטן זה -
- (1) אם המייצג עוסק בייצוג בדרך קבע;
- (2) אם הייצוג נעשה במהלך הרגיל של עסקיו של המייצג;
- (3) אם הייצוג נעשה בתמורה.

ערעור

64. פסק דין של בית משפט לתביעות קטנות ניתן לערעור לפני בית משפט מחוזי אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט המחוזי; בית המשפט המחוזי ידון בערעור בשופט אחד.

בוררות

65. (א) הוגשה תביעה לבית משפט לתביעות קטנות, רשאי שופט בית המשפט, בהסכמת בעלי הדין, לדון בתביעה כבורר או להעבירה לבורר אחר שהסכים לדון בה בלי לקבל שכר מן הצדדים.
- (ב) הוראות חוק הבוררות, התשכ"ח-1968, למעט סעיפים 23 עד 29 ו-31 עד 35, יחולו על בוררות לפי סעיף זה, ככל שהן נוגעות לענין, אולם -
- (1) כל מקום שנאמר בו "בית המשפט" ייקרא כאילו נאמר בו "שופט בית משפט לתביעות קטנות";
- (2) דין פסק בורר לפי סעיף זה, פרט לערעור, כדין פסק דין של בית משפט לתביעות קטנות.
- (ג) אין סעיף זה גורע מהסכם בוררות שבין הצדדים.

מינוי שופט בקיצבה

[תיקונים: התשס"ו (מס' 2), התשע"ד]

66. (בוטל).

מקום שיפוט

67. שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות מקום שיפוט לתביעות קטנות שיהיה מקום השיפוט על אף האמור בכל הסכם שבין בעלי הדין.

סימן ו': פומביות הדיון

פומביות הדיון

[תיקונים: התש"ן (מס' 2), התשנ"ה (מס' 3), התשנ"ח (מס' 2), התשנ"ט, התשס"ו, התשס"ז, התשס"ח (מס' 9), התשס"ט, התשע"א (מס' 5), התשע"ב (מס' 4), (מס' 6), התשע"ו (מס' 4)]

68. (א) בית משפט ידון בפומבי.
- (ב) בית משפט רשאי לדון בענין מסויים, כולו או מקצתו, בדלתיים סגורות, אם ראה צורך בכך באחת מאלה:
 - (1) לשם שמירה על בטחון המדינה;
 - (2) לשם מניעת פגיעה ביחסי החוץ של המדינה;
 - (3) לשם הגנה על המוסר;
 - (4) לשם הגנה על עניינו של קטין או חסר ישע כהגדרתו בסעיף 368א לחוק העונשין, התשל"ז-1977 וכן אדם עם מוגבלות שכלית או אדם עם מוגבלות נפשית, כהגדרתם בחוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התשס"ו-2005 (בחוק זה - חוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות);
 - (5) לשם הגנה על עניינו של מתלונן או נאשם בעבירת מין או בעבירה על פי החוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998;
 - (6) נמחקה;
 - (7) הדיון הפומבי עלול להרתיע עד מלהעיד עדות חפשיית או מלהעיד בכלל;
 - (8) לשם הגנה על סוד מסחרי;
 - (9) לשם הגנה על ענינו של מתלונן או ניזוק בעבירה לפי סעיף 377א לחוק העונשין, התשל"ז-1977;
 - (10) לשם הגנה על עד מוגן או על מידע חסוי בעניין עד מוגן, תכנית הגנה, הרשות להגנה על עדים, או עד מאוים, כמשמעותם בחוק להגנה על עדים, התשס"ט-2008;

- (11) לשם הגנה על עניינו של נפגע עבירה או של עברייני מין, בהליך לפי חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006;
- (12) לשם הגנה על עניינו של חשוד בדיון בבקשה לאסור את פרסום שמו לפי סעיף 70(ה1);
- (13) לשם הגנה על עניינו של מתלונן או נאשם בעבירת אלימות כלפי בן משפחה כהגדרתו בחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991.
- (ג) בבקשות לצווי ביניים, לצווים זמניים ולהחלטות ביניים אחרות, רשאי בית משפט לדון בדלתיים סגורות.
- (1ג) בעת דיון בבקשה לדיון בדלתיים סגורות, רשאי בית המשפט, לבקשת בא כוח היועץ המשפטי לממשלה, לסטות מדיני הראיות מטעמים שיירשמו, ולקבל ראיה אף שלא בנוכחות צד לדיון או בא כוחו או בלי גלגולת להם, אם שוכנע כי גילוי הראיה עלול לפגוע בביטחון המדינה, ביחסי החוץ שלה, בשלום הציבור או בביטחון, או לחשוף שיטות עבודה חסויות, וכי אי-גילוייה עדיף על פני גילוייה לשם עשיית צדק; בית המשפט רשאי, בטרם יקבל החלטה לפי סעיף קטן זה, לעיין בראיה ולשמוע הסברים שלא בנוכחות המשיב ובא כוחו.
- (2ג) בית המשפט ידון בדלתיים סגורות בעת מתן עדותו של עד שאהותו חסויה על פי תעודת חיסיון שהוצאה מכוח סעיפים 44 או 45 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, או על פי הוראת כל דין אחר; ואולם בית המשפט רשאי, מטעמים שיירשמו, לדון בעניין, כולו או מקצתו, בפומבי.
- (ד) החליט בית משפט על עריכת דיון בדלתיים סגורות, רשאי הוא להרשות לאדם או לסוגי בני אדם להיות נוכחים בעת הדיון כולו או מקצתו ורשאי הוא להורות כאמור גם בדיון לפי סעיף קטן (2ג), מטעמים שיירשמו.
- (ה) על אף הוראות סעיף 68(א) -

- (1) עניני משפחה, כמשמעותם בחוק בית המשפט לעניני משפחה, התשנ"ה-1995, למעט תובענות לפי חוק הירושה, התשכ"ה-1965, שעילתן אינה סכסוך בתוך המשפחה ותובענות לפי חוק השמות, התשט"ו-1956, ולפי חוק קביעת גיל, התשכ"ד-1963 - יידונו בדלתיים סגורות, אלא אם כן הורה בית המשפט לדון בענין, כולו או מקצתו, בפומבי;
- (2) בית המשפט העליון הדן בערעור על החלטה או פסק דין של בית משפט לנוער כהגדרתו בחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, וכן בית משפט הדן במעצרו של קטין, ידונו בדלתיים סגורות; ואולם רשאים בתי המשפט כאמור להרשות לאדם או לסוגי בני אדם, לרבות לנפגע העבירה הנדונה, להיות נוכחים בשעת הדיון, כולו או מקצתו; לעניין זה, "נפגע עבירה" - כהגדרתו בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001.

ניהול פרוטוקול

[תיקון התשס"ח (מס' 7)]

- 68.א. (א) בדיון בבית משפט ינוהל פרוטוקול שישקף את כל הנאמר והמתרחש בדיון והנוגע למשפט, לרבות שאלות והערות בית המשפט, אולם בקדם משפט, בישיבה מקדמית או בדיון מקדמי אחר רשאי בית המשפט, בהסכמת בעלי הדין, לכלול בפרוטוקול את עיקרי הדברים שבדיון; בית המשפט יקבע את דרך רישום הפרוטוקול; בסעיף זה, "דיון מקדמי" - לרבות דיון שאין בו שמיעת ראיות בעל פה או שמיעת טענות בעלי הדין ושנועד לבחון את האפשרות לסיים את ההליך בהסדר מוסכם בין בעלי הדין.
- (ב) בית המשפט רשאי להורות שלא יירשמו בפרוטוקול דברי גידוף, נאצה, השמצה או ביזוי, ובלבד ששוכנע כי אין טעם המצדיק את רישומם בפרוטוקול.
- (ג) בעל דין זכאי לקבל, בתום הדיון או בסמוך לאחר מכן, עותק של הפרוטוקול.
- (ד) בית משפט רשאי, לפי בקשת בעל דין ולאחר שנתן לשאר בעלי הדין הזדמנות לטעון את טענותיהם, לתקן רישום בפרוטוקול כדי להעמידו על דיוקו; בעל דין רשאי להגיש בקשה לתקן רישום בפרוטוקול בתוך עשרה ימים מיום שהומצא לו הפרוטוקול.
- (ה) כתבי טענות וכל תעודה או מסמך שהוגשו בדיון ובבית המשפט קיבל אותם, יצורפו לפרוטוקול ויהיו חלק ממנו, למעט לעניין סעיפים קטנים (ב) עד (ד).
- (ו) הוראות סעיף זה יחולו על כל דיון בבית משפט, לרבות בבית המשפט העליון, אלא אם כן נקבעה בחיקוק הוראה מפורשת אחרת באותו עניין.

הקלטת דיון

[תיקון התשס"ח (מס' 7)]

- 68.ב. (א) ביקש בעל דין שדיון יוקלט על חשבוננו, יאפשר זאת בית המשפט, אלא אם כן מצא שאין לעשות כן מטעמים מיוחדים, ובלבד שהדיון מתועד בדרך אמינה ומדויקת אחרת; החלטה שלא להיענות לבקשת בעל דין כאמור תהיה מנומקת בכתב.
- (ב) הורה בית המשפט על הקלטת הדיון לבקשת בעל דין, תישמר ההקלטה בידי בית המשפט, וכל בעל דין יהיה רשאי להאזין לה.
- (ג) הקלטה של הדיון לפי סעיף זה לא תיחשב פרוטוקול הדיון.

הרחקה מבית המשפט

69. (א) בית משפט רשאי לאסור על קטין להימצא בבית המשפט בעת הדיון ולצוות על הרחקתו.
- (ב) בית משפט רשאי להרחיק אדם, שאינו בעל דין, מאולם בית המשפט בעת דיון, אם מצא, מטעמים שיירשמו, שנוכחות אותו אדם באולם תרתיע עד מלהעיד עדות חפשית או מלהעיד בכלל.

איסור פרסומים

[תיקונים: התשמ"ה (מס' 3), התשס"ג, התשס"ו, התשס"ז, התשע"א (מס' 4), התשע"ב (מס' 4), התשע"ד (מס' 5), התשפ"ו]

70. (א) לא יפרסם אדם דבר על דיון שהתנהל בבית משפט בדלתיים סגורות אלא ברשות בית המשפט.
- (ב) (1) לא יצלם אדם באולם בית משפט ולא יפרסם תצלום כזה אלא ברשות בית המשפט.
- (2) לא תינתן רשות כאמור בפסקה (1) בעניינו של חשוד המוחזק במעצר לפני הגשת כתב אישום, אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו ואם שוכנע בית המשפט שיש בכך עניין ציבורי של ממש העולה על הפגיעה בכבוד החשוד.
- (1ב) לא יפרסם אדם צילום שיש בו כדי לזהות חשוד המוחזק במעצר לפני הגשת כתב אישום, שצולם בין כותלי בית המשפט, למעט באולם בית המשפט, אלא אם כן החשוד נתן את הסכמתו לכך בכתב או אם שוכנע בית המשפט שיש בפרסום עניין ציבורי של ממש העולה על הפגיעה בכבוד החשוד.
- (ג) לא יפרסם אדם בלי רשות בית המשפט פרסום בעניינו של קטין כאמור בסעיף 24(א1) לחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960.
- (1ג) לא יפרסם אדם שם או מספר זהות של בעל דין התובע פיצויים בשל נזקי גוף, למעט פיצויים בשל עוגמת נפש, אלא אם כן ניתנה הסכמתו של אותו בעל דין לפני הפרסום או ברשות בית המשפט.

(ד) בית משפט רשאי לאסור כל פרסום בקשר לדיוני בית המשפט, במידה שהוא רואה צורך בכך לשם הגנה על בטחונו של בעל דין, עד או אדם אחר ששמו הוזכר בדיון או לשם מניעת פגיעה חמורה בפרטיות של אחד מהם, לשם מניעת פגיעה בפרטיות של אדם בשל חשיפת מידע רפואי עליו או לשם מניעת פגיעה בפרטיותו של אדם עם מוגבלות שכלית או של אדם עם מוגבלות נפשית, כהגדרתם בחוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות, של אחד מהם.

(1) (1) לא יפרסם אדם שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, עד תום 48 שעות מהמועד שבו התייצב החשוד לחקירה או שהיה עליו להתייצב לחקירה, או עד סיומו של הדיון הראשון שהתקיים לפני שופט בעניינו, לפי המוקדם מביניהם; לעניין זה לא יובאו שבתות ומועדים במניין השעות.

(2) על אף הוראות פסקה (1), לא יחול איסור פרסום שמו של חשוד בכל אחד מהמקרים המפורטים להלן:

(א) בית המשפט התיר את פרסום שמו של החשוד בשל העניין הציבורי שבפרסום, ובלבד שניתנה לחשוד הזדמנות להשמיע את טענותיו בעניין;

(ב) רשות חוקרת פרסמה או ביקשה לפרסם את שם החשוד, לאחר שקצין בדרגת ניצב משנה ומעלה מאגף חקירות ומודיעין במשטרת ישראל, או עובד ציבור האחראי על תחום חקירות ומודיעין ברשות חוקרת אחרת, לפי העניין, אישר כי בנסיבות העניין, מטעמים מיוחדים שנרשמו, התקיימו שני אלה:

(1) הפרסום נדרש לצורך איתור חשוד או עד, תפיסת עברייני נמלט, אזהרת הציבור מפני אדם העלול לסכנו או לצורך חינוך אחר;

(2) עיכוב הפרסום שייגרם מהצורך בקבלת אישור בית המשפט לפי פסקת משנה (א), עלול לסכל את מטרת הפרסום האמורה בפסקת משנה (1);

(ג) החשוד ביקש לפרסם את שמו או הסכים לפרסום שמו, ובלבד שהבקשה או ההסכמה ניתנו בידי החשוד עצמו או על ידי בא כוחו, בכתב.

(ה) בית משפט רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, או פרט אחר מפרטי החקירה, אם הדבר עלול לפגוע בחקירה שעל פי דין. אסור בית המשפט כאמור, יפקע האיסור עם הגשת כתב האישום נגד החשוד, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת.

(1) (1) בית משפט רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום או פרט אחר מפרטי החקירה, אם ראה כי הדבר עלול לגרום לחשוד נזק חמור ובית המשפט סבר כי יש להעדיף את מניעת הנזק על פני העניין הציבורי שבפרסום; הורה בית המשפט על איסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, יפקע האיסור עם הגשת כתב האישום נגד החשוד, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת;

(2) הרשות החוקרת תידע חשוד שהוא עצור ואינו מיוצג בדבר זכותו לבקש מבית המשפט לאסור את פרסום שמו לפי הוראות סעיף זה וכן תאפשר לו להגיש בקשה לאיסור פרסום שמו באמצעותה, לפי הטופס שבתוספת הרביעית, ותיידע את החשוד בדבר אפשרות זו לא יאוחר מ-24 שעות מעת מעצרו או לפני שהוא לפני שופט – המוקדם מביניהם; לעניין זה לא יובאו שבתות ומועדים במניין השעות;

(3) שר המשפטים, בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות לביצוע פסקה (2);

(2) לענין סעיף זה –

"חשוד" – מי שנפתחה נגדו חקירה פלילית;

"רשות חוקרת" – משטרת ישראל או רשות חוקרת אחרת המוסמכת לחקור על פי דין.

"שם של חשוד" – לרבות כל פרט אחר שיש בו כדי לזהות את החשוד.

(1) (3) לא יפרסם אדם שם של חשוד או שם של נאשם, לרבות כל פרט אחר שיש בו כדי לזהותו, שהתקיימו בעניינו הנסיבות כאמור בסעיף 325(3) לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, והוא שוטר משמר הגבול, שוטר אחר – לעניין פעילות מבצעית למניעת פעילות חבלנית עוינת בלבד, או אדם שעבר עבירה בהיותו חייל כהגדרתו בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, והחוק האמור חדל לחול עליו לגבי אותה עבירה.

(2) הוראות סעיף קטן (1) (2) יחולו לעניין סעיף קטן זה, בשינויים המחויבים, ובשינוי זה: הוראות סעיף קטן (1) (2) (ב) יחולו לעניין חשוד בלבד.

(3) איסור פרסום לפי סעיף קטן זה לא יחול על גורם שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיך לכך או על אדם מטעם גורם, המעביר שם של חשוד או שם של נאשם לרשות שלטונית זרה או לרשות שיפוטית זרה; העברת שם של חשוד או שם של נאשם כאמור תהיה בהסכמת הרשות החוקרת או הפרקליט הצבאי הראשי, לפי העניין.

(ו) העובר על הוראה מהוראות סעיף זה למעט סעיף קטן (ג), דינו – מאסר ששה חדשים; העובר על הוראות סעיף קטן (ג), דינו כדין מי שפרסם פרסום לפי סעיף 24(א) (1) לחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960.

בקשה בעניין פרסום שם חשוד

[תיקון התשע"ב (מס' 4)]

70א. (א) בקשה לאסור פרסום שם חשוד לפי סעיף 70(ה) או (ה1) או להתיר פרסום שם חשוד לפי סעיף 70(ד1) (2) (בסימן זה – בקשה בעניין פרסום שם חשוד) תוגש לבית משפט שלום כמפורט להלן, לפי העניין, ותידון לפני דן יחיד:

(1) בקשה לפי סעיף 70(ה) – לבית משפט השלום שבאזור שיפוטו נעברה לפי החשד העבירה שבקשר אליה מוגשת הבקשה, כולה או חלקה, או נמצאת היחידה הממונה על חקירת העבירה ברשות החוקרת;

(2) בקשה לפי סעיף 70(ד1) (2) (א) או (ה1) – לבית משפט השלום שבאזור שיפוטו נמצא מקום מגורי החשוד.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), בקשה כאמור באותו סעיף קטן המוגשת לפי סעיף 70(ד1) (2) (א) או (ה1) בעניין חשוד המוחזק במעצר, תוגש לבית המשפט שדן במעצר; טרם התקיים דיון במעצר – תוגש הבקשה לבית משפט המוסמך לדון במעצר לפי סעיף 3(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.

(ג) על אף הוראות סעיף זה, שר המשפטים רשאי, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לקבוע הוראות מיוחדות לעניין בית המשפט שתהא נתונה לו הסמכות המקומית לדון בבקשה בעניין פרסום שם חשוד לאחר שעות העבודה הרגילות של בתי המשפט.

¹² חל איסור על פרסום שמו של חשוד או של נאשם מכוח סעיף 70(ה3) לחוק, יצינו זאת התובע, החשוד או הנאשם, לפי העניין, בכל הליך שיגישו לבית המשפט בעניינו של חשוד או נאשם כאמור, בראש כתב בית הדין שיגיש ולפני בית המשפט בפתח הדיון (ק"ת 7790, התשע"ז, עמ' 882).

צדדים לבקשה בעניין פרסום שם חשוד

[תיקון התשע"ב (מס' 4)]

70ב. (א) משיבים בבקשות בעניין פרסום שם חשוד המפורטות בפסקאות שלהלן, יהיו כמפורט לצדן:

- (1) בבקשה להתיר פרסום שם חשוד לפי סעיף 70(ד1)(2)(א) – החשוד;
- (2) בבקשה לביטול איסור פרסום שם חשוד לפי סעיף 70 – החשוד וכל גורם אחר שהיה צד לדיון בבקשה לאסור את פרסום שמו של החשוד לפי סעיף 70(ה) או (ה1).
- (ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי למנוע את צירופם של משיבים או מבקשים נוספים בבקשות המפורטות באותו סעיף קטן.
- (ג) רשות חוקרת לא תהיה צד לדיון בבקשה של חשוד לאסור את פרסום שמו לפי סעיף 70(ה1), אלא אם כן ביקשה זאת.

בקשה לביטול איסור פרסום

[תיקון התשע"ב (מס' 4)]

- 70ג. (א) ציווה בית המשפט על איסור פרסום לפי סעיף 70(ד), (ה) או (ה1), רשאי מי שמעוניין בביטול האיסור, לרבות כלי תקשורת, להגיש לבית המשפט שנתן את הצו בקשה לביטול; בקשת הביטול תידון לפני דן יחיד.
- (ב) היה מבקש הביטול כאמור בסעיף קטן (א) צד לבקשה לאיסור הפרסום, עליו להראות נסיבות חדשות המצדיקות את בקשת הביטול; לעניין זה, "נסיבות חדשות" – לרבות הזמן שחלף ממועד מתן צו איסור הפרסום.

ערעור על החלטה בעניין פרסום

[תיקונים: התשע"ב (מס' 4), התשפ"ו]

70ד. (א) ההחלטות המפורטות להלן ניתנות לערעור בתוך שבעה ימים, ובית המשפט שלערעור ידון בערעור בדן יחיד:

- (1) איסור פרסום לפי סעיף 70(ד), (ה) או (ה1);
- (2) מקים רעש כדי להביע הסכמה או אי-הסכמה לפעולה משפטית או להחלטה של בית משפט;
- (3) ביטול איסור פרסום לפי סעיף 70ג.
- (ב) החלטת בית משפט מחוזי בערעור על החלטה כאמור בפסקאות (1) עד (3) שבסעיף קטן (א), ניתנת לערעור ברשות לבית המשפט העליון בתוך שבעה ימים; בית המשפט העליון ידון בבקשת רשות הערעור בדן יחיד והוא רשאי לדחותה על הסף בלא דיון בנוכחות הצדדים; ניתנה רשות הערעור, ידון בית המשפט העליון בערעור בדן יחיד.
- (ג) בית משפט שנתן החלטה כאמור בפסקאות (1) עד (3) שבסעיף קטן (א) או בית משפט שדן בערעור או בבקשת רשות ערעור כאמור בסעיף קטן (א) או (ב), רשאי להורות על עיכוב ביצועה של ההחלטה שעליה מערער אדם או מבקש לערער, לפרק זמן שיקבע ובתנאים שייראו לו.

תקנות לעניין איסור פרסום

[תיקון התשע"ב (מס' 4)]

70ה. שר המשפטים רשאי, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לקבוע את אופן הגשת הבקשה לבית המשפט לאסור או להתיר את פרסום שמו של חשוד לפי הוראות סעיפים 70 עד 70ד, ואת דרכי הדיון בבקשה.

מניעת פגיעה בהליך פלילי

[תיקון התשס"ב]

71. (א) לא יפרסם אדם דבר על ענין פלילי התלוי ועומד בבית משפט במטרה להשפיע על מהלך המשפט או על תוצאותיו, וראייה מראש את ההשפעה האמורה כאפשרות קרובה לודאי כמוה כמטרה להשפיע, והכל אם יש בפרסום כדי להשפיע כאמור.
- (ב) לענין סעיף זה, "ענין פלילי התלוי ועומד בבית משפט" – משעה שהוגשה לבית המשפט באותו ענין בקשה למתן צו מעצר או משעה שהוגש לו כתב אישום, לפי המוקדם, עד שהחליט התובע שלא להגיש כתב אישום, ואם הוגש כתב אישום – עד סיום ההליכים.
- (ג) איסור הפרסום אינו חל על פרסום ידיעה בתום לב על דבר שנאמר בו שאירע בישיבה פומבית של בית משפט.
- (ד) העובר על הוראות סעיף זה, דינו – מאסר שנה אחת.

איסור הפרעה

[תיקון התשס"ד (מס' 3)]

72. (א) אדם שבעת דיוני בית משפט עושה באולם בית המשפט, בלשכתו של שופט או סמוך למקום הדיון, אחד המעשים שלהלן, רשאי בית המשפט לצוות על הרחקתו, ורשאי הוא, לאחר שהתרה באדם שיימנע מהפרעה והוא לא שעה להתראה, להענישו על אתר במאסר עד שלושה חדשים או בקנס:

- (1) מתנהג בדרך של אלימות או איומים או בדרך פרועה או מבישה;
- (2) מקים רעש כדי להביע הסכמה או אי-הסכמה לפעולה משפטית או להחלטה של בית משפט;
- (3) מאיים על פקיד בית המשפט או מפריע לו בצורה אחרת למלא תפקידו;
- (4) מפריע בדרך אחרת לדיוני בית המשפט.
- (ב) על עונש שהוטל לפי סעיף קטן (א) יתן בית המשפט מיד הודעה בכתב לנשיא בית המשפט העליון; הנשיא, או שופט אחר של בית המשפט העליון שהנשיא קבע לכך, רשאי, לאחר שזימן את הנידון אם ביקש זאת, לבטל את העונש או לשנותו לקולה.
- (ג) סעיף זה לא יחול על מי שנתון באותו ענין לשיפוט משמעותי על פי חוק לשכת עורכי הדין, והוא נמצא באולם בית המשפט לרגל תפקידו.

כפיית ציות ועונש בשל אי ציות

[תיקון התשמ"ה (מס' 3)]

73. (א) מי שהוזמן להעיד ולא התייצב, או נצטוו להמציא מסמך ולא המציאו, רשאי בית המשפט או הרשם –

- (1) לצוות על הבאתו לפני בית המשפט; על צו כזה יחולו הוראות סעיף 73א;
- (2) להטיל עליו, אף שלא בפניו, מחצית הקנס האמור בסעיף 240(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ואם הוזמן או נצטוו פעם נוספת ולא התייצב או לא המציא את המסמך – מאסר שלא יעלה על חודש ימים או קנס כאמור בסעיף 240(2) לחוק האמור.
- (ב) מי שהוטל עליו מאסר או קנס לפי סעיף קטן (א) שלא בפניו, רשאי בית המשפט או הרשם, לבקשתו, לעיין שנית במאסר או בקנס שהטיל,

להקל בהם או לבטלם, והוא יבטלם אם שוכנע שהמבקש לא התייצב או לא המציא את המסמך מסיבות שלא היתה לו שליטה עליהן.
(ג) על החלטה להטיל מאסר או קנס לפי סעיף קטן (א) ועל החלטה לפי סעיף קטן (ב) יתן מיד בית המשפט או הרשם הודעה בכתב לנשיא בית המשפט שלערעור, ורשאי הנשיא או שופט אחר של בית המשפט שלערעור לבטל את הצו או לשנותו לקולה.
(ד) היה לבית המשפט יסוד להניח כי מי שהוזמן להעיד או נצטווה להמציא מסמך לא יתייצב או לא ימציא את המסמך, רשאי בית המשפט או הרשם –

- (1) לחייבו במתן ערובה, ואם לא נתן ערובה – לצוות על מעצרו; שר המשפטים יקבע בתקנות, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, הוראות שיחולו על החיוב בערובה, תנאיו ותוצאותיו;
- (2) לתת כל צו שימצא לנכון לשם הבטחת ההתייצבות או המצאת המסמך, לרבות הפקדת דרכון ואיסור יציאה מן הארץ.

צו הבאה

[תיקון התשמ"ה (מס' 3)]

- 73א. (א) ציווה בית המשפט או הרשם לפי סעיף 73(א) על הבאת אדם לפניו, ייערך צו ההבאה בכתב, ויפורט בו שמו של האדם שצווה על הבאתו (להלן – המובא) ותמצית העובדות המהוות יסוד למתן הצו.
(ב) בצו הבאה רשאי בית המשפט או הרשם להורות לקצין משטרה לשחרר את המובא בערובה, כפי שיפורש בצו; כתב ערובה שניתן בפני הקצין יועבר לבית המשפט או הרשם שנתן את הצו; על הערובה יחולו התקנות שהותקנו כאמור בסעיף 73(ד)1.
(ג) צו הבאה יבוצע בידי שוטר או בידי מי שנקב בית המשפט או הרשם בצו, ומותר לבצעו בכל מקום ובכל עת.
(ד) המבצע צו הבאה יודיע למובא בה בשעה על הצו וימסור לו העתק ממנו, וכן הזמנה לעד או העתק ממנה או צו להמצאת מסמכים או העתק ממנו, לפי הענין.
(ה) המבצע צו הבאה רשאי, כשהצו בידו –
(1) להיכנס לכל מקום שיש לו יסוד סביר להניח שהמובא נמצא בו;
(2) להשתמש בכוח סביר נגד אדם או רכוש במידה הדרושה לביצוע הצו.
(ו) מי שנעצר על פי צו הבאה ולא שוחרר לפי סעיף קטן (ב), יובא לפני בית המשפט או הרשם, והוא יצווה על מעצרו או ישחררו בערובה.

עיון חוזר וערר

[תיקונים: התשמ"ה (מס' 3), התש"ע]

- 73ב. ניתנה החלטה בעניין מעצר לפי סעיפים 73(ד) או 73א(ו), רשאים הצדדים –
(1) לפנות לבית המשפט, ואם צו המעצר ניתן מאת רשם – לרשם, בבקשה לעיון חוזר בהחלטה שנתן, לרבות בהחלטה לפי פסקה זו, אם נתגלו עובדות חדשות או נשתנו נסיבות והדבר עשוי לשנות את ההחלטה הקודמת;
(2) לערור על החלטה בבקשה לעיון חוזר, לפני בית המשפט שלערעור שידון בערר בשופט אחד.

סופיות של החלטות

74. בלי למעט מן האמור בסעיף 72(ב), החלטות בית משפט לפי סעיפים 68, 69 ו-72 אין אחריהן ולא כלום.

סימן ז': הוראות כלליות

סמכות כללית לתת סעד

75. כל בית משפט הדין בענין אזרחי מוסמך לתת פסק דין הצהרתי, צו עשה, צו לא-תעשה, צו ביצוע בעין וכל סעד אחר, ככל שיראה לנכון בנסיבות שלפניו.

סמכות נגדרת

76. הובא ענין כדון לפני בית משפט והתעוררה בו דרך אגב שאלה שהכרעתה דרושה לבירור הענין, רשאי בית המשפט להכריע בה לצורך אותו ענין אף אם הענין שבשאלה הוא בסמכותו הייחודית של בית משפט אחר או של בית דין אחר.

סמכות אזרחית נגדרת לפלילית

77. (א) הורשע אדם בבית משפט שלום או בבית משפט מחוזי והוגשה נגדו – ונגדו בלבד – תביעה אזרחית בשל העובדות המהוות את העבירה שבה הורשע, מוסמך השופט או המותב שהרשיעו, לאחר שפסק הדין בפלילים הפך לחלוט, לדון בתביעה האזרחית, אם ביקש זאת מגיש התביעה; לענין זה מוסמך בית משפט מחוזי לדון גם אם התביעה לפי שוויה היא בתחום סמכותו של בית משפט שלום.
(ב) שר המשפטים יקבע בתקנות את סדרי הדין בתביעה האזרחית, לרבות הוראות בדבר המועד והדרך להגשת התביעה וההליכים בערעור.

עילות פסלות

[תיקונים: התשנ"ב, התשס"ד (מס' 3)]

77א. (א) שופט לא ישב בדין אם מצא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט.

(1א) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), שופט לא ישב בדין בידעו שמתקיים אחד מאלה:

- (1) צד להליך, בא כוחו או עד מרכזי, הוא בן משפחה של השופט או שקיימת ביניהם קרבה ממשית אחרת;
- (2) יש לשופט ענין כספי ממש או ענין אישי ממש בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך, בבא כוחו או בעד מרכזי, או של בן משפחה מדרגה ראשונה של השופט יש ענין כספי ממש או ענין אישי ממש בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך או בבא כוחו;
- (3) בטרם התמנה לשופט היה השופט מעורב באותו ענין הנדון בהליך שלפניו כבא כוח, כבורר, כמגשר, כעד, כיועץ מקצועי, כמומחה, או בדרך דומה אחרת;

לענין סעיף קטן זה –

"בן משפחה" – בן זוג, הורה, הורה של בן זוג, ילד, אח, סב, נכד וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה ולרבות מי שהיה אפוטרופוס או מי ששימש משפחה אומנת של השופט או שהשופט היה אפוטרופסו או שימש משפחה אומנת שלו;

"בן משפחה מדרגה ראשונה" – בן זוג, הורה, ילד, אח וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה ולרבות מי שהיה אפוטרופוס או מי ששימש משפחה אומנת

של השופט או שהשופט היה אפטרופסו או שימש משפחה אומנת שלו;

"עד מרכזי" – עד שנדרשת הערכת מהימנותו לצורך הכרעה בהליך.

(א2) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(א1) שופט רשאי לשבת בדין אם מפאת דחיפות הענין לא ניתן לקיים את ההליך לפני שופט אחר ועלול להיגרם נזק חמור או עיוות דין אם לא ידון בענין.

(א3) על אף האמור בסעיף קטן (א1)2, שופט רשאי לשבת בדין אם העברת הענין לכל שופט אחר לא תשנה את עילת הפסלות.

(ב) נטענה טענת פסלות נגד שופט, יחליט בה אותו שופט לאתגר ולפני שיתן כל החלטה אחרת.

(ב1) התקיימה עילת פסלות לפי סעיף קטן (א1)1 או (א2), הנוגעת לעורך דין או לבא כוח אחר, שהתקיימו בו נסיבות המחייבות קבלת היתר לייצוג כאמור בסעיף 53 לחוק לשכת עורכי הדין, רשאי בית המשפט להתיר את הייצוג, לבקשת עורך הדין או בא הכוח, אם מצא כי הנזק שייגרם לצד להליך אם לא יתיר את הייצוג עולה על הנזק שייגרם לצד להליך או לאינטרס הציבורי בשל הפסקת הדיון או החלפת שופט; היתר בית המשפט את הייצוג כאמור, לא ישב בדין השופט שלגביו התקיימה עילת הפסלות.

(ג) החלטת שופט או בית משפט לפי סעיף זה תהיה מנומקת, ורשאי בעל דין לערער עליה לפני בית המשפט העליון; בערער ידון נשיא בית המשפט העליון, או מותב של שופטי בית המשפט העליון, או שופט אחד, הכל כפי שיקבע הנשיא.

העברת ענין למקום אחר

[תיקון התשע"ב (מס' 3)]

78. (א) הליך מסוים שהובא או שיש להביאו לפני בית משפט מחוזי או בית משפט שלום במקום אחד, רשאי נשיא בית המשפט העליון או שופט אחר של בית המשפט העליון שהוא הסמיכו לכך, להורות שיהיה נידון בבית משפט של אותה דרגה במקום אחר; ובלבד שלא תינתן הוראה לפי סעיף זה לאחר התחלת הדיון אלא בהסכמת השופט שהחל לדון בו.

(ב) בהחלטה לפי סעיף קטן (א) ישקול נשיא בית המשפט העליון או שופט אחר של בית המשפט העליון שהוא הסמיכו לכך, לפי הענין, את מידת הפגיעה הצפויה בבעלי הדין כתוצאה מההעברה, את המרחק בין בית המשפט שממנו הועבר ההליך לבין בית המשפט שאליו הועבר ואת הבטחת נגישותם של בעלי הדין לבית המשפט.

(ג) בית המשפט שאליו הועבר עניין כאמור, לא יעבירו עוד.

העברת הליכים אזרחיים והליכים בעבירות תעבורה למקום אחר

[תיקון התשע"ב (מס' 3)]

78א. (א) מנהל בתי המשפט רשאי להעביר הליכים אזרחיים והליכים בעבירות תעבורה שהוגשו לבית משפט מסוים וטרם החל הדיון בהם, לבית משפט אחר של אותה דרגה, בין באותו אזור שיפוט ובין באזור סמוך, כדי לאזן את חלוקת עומס הדיונים בין בתי המשפט, ובלבד שהמרחק בין בתי המשפט אינו עולה על 60 קילומטרים; החלטת מנהל בתי המשפט להעביר את אותם הליכים טעונה הסמכה של נשיא בית המשפט העליון שאושרה בידי שר המשפטים, ולעניין הליכים בעבירות תעבורה – גם התייעצות עם המפקח הכללי של המשטרה או מי שהוא הסמיכו לכך.

(ב) מנהל בתי המשפט יפרסם הודעה ברשומות ובאתר האינטרנט של הנהלת בתי המשפט בדבר העברת הליכים כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) (1) בעל דין הרואה את עצמו נפגע מהחלטת מנהל בתי המשפט כאמור בסעיף קטן (א), רשאי לבקש ממנו לעיין מחדש בהחלטה.

(2) בהחלטה בבקשה לעיין מחדש לפי פסקה (1), ישקול מנהל בתי המשפט את מידת הפגיעה הצפויה בבעלי הדין כתוצאה מההעברה ואת הבטחת נגישותם של בעלי הדין לבית המשפט.

(3) על החלטה כאמור בפסקה (2) ניתן לערער לפני נשיא בית המשפט העליון או שופט אחר של בית המשפט העליון שהוא הסמיכו לכך.

(ד) (1) תיק שהועבר לפי סעיפים 49, 78 או 79, מנהל בתי המשפט לא יעבירו עוד.

(2) תיק שהועבר לפי סעיף זה, מנהל בתי המשפט או בית המשפט שאליו הועבר, לא יעבירו עוד.

(ה) בסעיף זה, "התחלת הדיון" ו"הליכים בעבירות תעבורה" – כהגדרתם בסעיף 49(ד).

סעד בשל חוסר סמכות

79. (א) מצא בית משפט שאין הוא יכול לדון בענין שלפניו מחמת שאינו בסמכותו המקומית או העניינית, והוא בסמכותו של בית משפט או של בית דין אחר, רשאי הוא להעבירו לבית המשפט או לבית הדין האחר, והלה ידון בו כאילו הובא לפניו מלכתחילה, ורשאי הוא לדון בו מן השלב שאליו הגיע בית המשפט הקודם.

(ב) בית המשפט או בית הדין שאליו הועבר ענין כאמור, לא יעבירו עוד.

פשרה

[תיקון התשנ"ב]

79א. (א) בית משפט הדין בענין אזרחי רשאי, בהסכמת בעלי הדין, לפסוק בענין שלפניו, כולו או מקצתו, בדרך של פשרה.

(ב) אין באמור בסעיף קטן (א) כדי לגרוע מסמכותו של בית המשפט להציע לבעלי הדין הסדר פשרה או לתת, לבקשת בעלי הדין, תוקף של פסק דין להסדר פשרה שעשו ביניהם.

בוררות

[תיקונים: התשנ"ב, התשע"ט, התשפ"ד]

79ב. (א) בית משפט הדין בענין אזרחי רשאי, בהסכמת בעלי הדין, להעביר ענין שלפניו, כולו או מקצתו, לבוררות, וכן רשאי הוא, בהסכמתם, להגדיר את תנאי הבוררות.

(ב) בעלי הדין, באישור בית המשפט, ימנו את הבורר; לא באו בעלי הדין לידי הסכמה על הבורר, רשאי בית המשפט למנותו מתוך רשימה שהגישו לו בעלי הדין, או לפי בחירתו – באין רשימה כזו.

(ג) הוראות חוק הבוררות, התשכ"ח-1968, יחולו על בוררות לפי סעיף זה.

(ד) על אף האמור בסעיפים (ב) ו-(ג), התקיימו התנאים לתחולה לפי סעיף 3 לחוק הבוררות המסחרית הבין-לאומית, התשפ"ד-2024, יחולו על הבוררות הוראות החוק האמור.

"גישור" - הליך שבו נועד מגשר עם בעלי הדין, כדי להביאם לידי הסכמה ליישוב הסכסוך, מבלי שיש בידו סמכות להכריע בו;

"אמנת סינגפור" - אמנת סינגפור בדבר הסדרי גישור בין-לאומיים שנחתמה ביום ו' באב התשע"ט (7 באוגוסט 2019);

"הסדר גישור" - הסכם בין בעלי הדין על יישוב סכסוך שביניהם שהושג בסיומו של הליך גישור;

"מגשר" - מי שתפקידו לסייע בידי בעלי הדין להגיע להסכמה על יישוב סכסוך שביניהם בהליך גישור בדרך של ניהול משא ומתן חופשי.

(ב) בית המשפט רשאי, בהסכמת בעלי הדין, להעביר תובענה לגישור.

(ג) בהליך הגישור רשאי מגשר להיוועד עם בעלי הדין, יחד או לחוד, ועם כל מי שקשור לסכסוך; ורשאי הוא להיפגש עם בעל דין, בהסכמתו, בלי עורך דינו.

(ד) דברים שנמסרו במסגרת הליך גישור לא יישמשו ראיה בהליך משפטי אחר.

(ה) העביר בית המשפט ענין לגישור, יעבב את ההליכים שלפניו לתקופה שיקבע, ורשאי הוא להאריך את התקופה בהסכמת בעלי הדין.

(ו) לא הגיעו בעלי הדין להסדר גישור עד תום התקופה האמורה בסעיף קטן (ה), יחודשו ההליכים בבית המשפט; אולם רשאי בית המשפט, על-פי בקשה של המגשר או של בעל דין, לחדשם בכל עת לפני תום התקופה האמורה.

(ז) הגיעו בעלי הדין להסדר פישור, יודיע על כך המפטר לבית המשפט, ובית המשפט יהיה רשאי ליתן להסדר תוקף של פסק דין.

(ח) הגיעו צדדים לסכסוך להסכמה על יישוב הסכסוך שביניהם בגישור שנערך לפי חוק זה, רשאי בית המשפט המוסמך לדון בתובענה נושא הסכסוך לתת להסדר הגישור שהושג ביניהם תוקף של פסק דין, אף אם לא הוגשה תובענה באותו סכסוך.

(ט) בקשה לתת תוקף של פסק דין להסדר גישור שחלה עליו אמנת סינגפור או בקשה להכיר בהסדר כאמור כטענת הגנה בהליך לפני בית משפט תוגש ותידון בהתאם להוראות האמנה האמורה, ובלבד שהצדדים להסדר הגישור הסכימו על החלת האמנה; בקשה לתת תוקף של פסק דין להסדר כאמור תוגש לבית המשפט המוסמך לדון בתובענה נושא ההסדר.

תקנות לענין בורות וגישור

(תיקונים: התשנ"ב, התשס"א (מס' 2), התשפ"ד (מס' 3))

179ד. (א) שר המשפטים רשאי להסדיר בתקנות -

(1) סדרי מינוי בורר או מגשר;

(2) סדרי וכללים בהליך גישור וניהול;

(2א) הכשירות, הכישורים והניסיון הנדרשים ממגשר המבקש להיכלל ברשימת המגשרים כאמור בפסקה (2ב), לרבות השכלה והכשרה בגישור;

(2ב) רשימת מגשרים שתעמוד לרשות בתי המשפט ובה פרטים לענין המגשר, לרבות הנושאים שבהם הוא מתמחה והערכת מיומנותו;

(3) התעריף המקסימלי לשכר טרחה שישולם לבורר או למגשר על ידי בעלי הדין;

(4) הטלת הוצאות בהליכי בורות ופישור, והערכתן;

(5) אגרות לענין רישום ברשימת המגשרים והערכת מיומנות כאמור בפסקה (2ב);

(6) סדרי דין והוראות לשם ביצוע אמנת סינגפור כאמור בסעיף 9(גט);

(ב) תקנות לפי סעיף קטן (א) (2א), (3), (5) ו-(6) טעונות אישורה של ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

בית משפט שנחלקו בו הדעות

(תיקון התשנ"ב)

80. (א) בית משפט הדין במותב ונחלקו דעות השופטים, תכריע דעת הרוב.

(ב) באין רוב לדעה אחת בענין אחר, תכריע דעת אב-בית-הדין.

(ג) באין רוב לדעה אחת בענין פלילי -

(1) יראה בית המשפט אם יש רוב דעות לגבי כל ממצא עובדתי, יסוד מיסודות העבירה או נושא אחר, המחייבים הכרעה לחיוב או לזיכוי, ויכריע בהתאם;

(2) לא היתה דעת רוב לענין סוג העונש או מידתו, תצורף הדעה המחמירה יותר לדעה המקילה הקרובה אליה; נחלקו הדעות לגבי החומרה של סוג העונש או מידתו, תכריע דעת אב-בית-הדין.

תיקון טעות בפסק דין

81. (א) מצא בית משפט כי נפלה טעות בפסק דין או בהחלטה אחרת שנתן, רשאי הוא, תוך עשרים ואחד ימים מיום נתינתם, לתקנם בהחלטה מנומקת, ורשאי הוא לשמוע טענות בעלי הדין לענין זה; לענין זה, "טעות" - טעות לשון, טעות בחישוב, פליטת קולמוס, השמטה מקרית, הוספת דבר באקראי וכיוצא באלה.

(ב) בהסכמת בעלי הדין רשאי בית המשפט להחליט בכל עת על כל תיקון בפסק דין או בהחלטה אחרת שנתן.

(ג) תוקנו פסק דין או החלטה אחרת כאמור בסעיף קטן (א) יראו, לענין ערעור, את מועד החלטת התיקון כמועד מתן פסק הדין או ההחלטה האחרת.

(ד) החלטה לפי סעיף קטן (א) אינה ניתנת לערעור אלא בערעור על פסק הדין או ההחלטה האחרת.

סדרי מינהל

(תיקון התשנ"ב)

82. (א) שר המשפטים יקבע את סדרי המינהל של בתי המשפט, וימנה בהסכמת נשיא בית המשפט העליון את מנהל בתי המשפט, בין שהוא שופט ובין שאינו שופט.

(ב) מנהל בתי המשפט יהיה אחראי בפני השר על ביצועם של סדרי המינהל.

מחלקה לניתוב תיקים

[תיקון התש"א (מס' 2)]

82. (א) שר המשפטים, בהתייעצות עם נשיא בית המשפט העליון, יקים, בצו, בבתי המשפט מחלקות לניתוב תיקים (להלן – מנ"ת).

(ב) שר המשפטים יקבע –

- (1) את הכשירויות הנדרשות מעובדים במנ"ת;
- (2) הוראות בסדרי דין שעובדי המנ"ת מוסמכים לתת;
- (3) את הכללים שעל פיהם יפעל המנ"ת.

תקנות

83. (א) שר המשפטים רשאי להסדיר בתקנות –

- (1) ימי הישיבות והפגרות של בתי משפט ולשכות ההוצאה לפועל והטיפול בעניינים בימי פגרה;
 - (2) פרסום פסקי דין של בתי משפט;
 - (3) אגרות שיש לשלם בבתי משפט ובמשרדי ההוצאה לפועל והפטור מהן;
 - (4) דמי נסיעה ולינה ושכר בטלה של עדים שהוזמנו להעיד בבתי משפט.
- (ב) תקנות לפי סעיף קטן (א) (3) טעונות אישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.

פרק ג': רשמים

סימן א': מינוי

מינוי רשם

[תיקונים: התש"ו (מס' 3), התשע"א (מס' 2)]

84. (א) נשיא בית המשפט העליון רשאי, באישור שר המשפטים, למנות שופט, או אדם הכשיר להתמנות שופט בית משפט שלום, לרשם של בית המשפט העליון, של בית משפט מחוזי או של בית משפט שלום.

(1א) לעניין סעיפים 2 ו-3 לחוק-יסוד: השפיטה, יראו רשם כאילו היה שופט.

(ב) הודעה על המינוי תפורסם ברשומות ומשפורסמה אין עוררין על המינוי.

(ג) בפרק זה –

"רשם" – מי שנתמנה רשם לפי סעיף זה ומי שהתמנה לרשם בכיר;

"רשם בכיר" – מי שהתמנה לפי סעיף 84א.

מינוי רשם בכיר

[תיקון התשע"א (מס' 2)]

84א. (א) (1) על אף האמור בסעיף 84א, רשם בכיר יתמנה בידי שר המשפטים לפי בחירת הוועדה.

(2) לעניין הוראות סעיפים 5 עד 7, 9, 11 עד 14 לחוק-יסוד: השפיטה, והוראות סעיפים 5, 7א, 11, 12, 14, 15, 16א עד 24 ו-46, יראו רשם בכיר כאילו היה שופט.

(ב) מספר הרשמים הבכירים לא יעלה על 20 אחוזים ממספר התקנים של שופטים המכהנים בבתי משפט השלום; שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את המספר האמור.

[תיקון התשע"א (מס' 2)]

סימן ב': סמכויות רשמים

סמכויות מיוחדות

[תיקון התשע"א (מס' 2)]

85. על אף האמור בכל דין בדבר סדרי דין ונוהג בבתי משפט אזרחיים ופליליים, יהיו לרשם הסמכויות המיוחדות האמורות בסעיפים 85א עד 90.

סמכות לדון בתובענות אזרחיות מסוימות

[תיקונים: התשע"א (מס' 2), התשע"ד (מס' 4)]

85א. (א) רשם בכיר רשאי לדון ולהחליט בתובענה אזרחית שסכום התובענה או שווי הנושא במועד הגשת התובענה אינו עולה על 75,000 שקלים חדשים, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערור, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשם בכיר לא יהיה רשאי לדון באלה:

- (1) תובענה לפיצויים בשל נזקי גוף או תובענה לשיפוי או לפיצוי על תשלומי פנסיה, תגמולים וכל הוצאה אחרת ששולמו או שישולמו בשל נזקי גוף, לרבות תובענה שעילתה בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975;
- (2) תובענה שהוגשה בקשה לאשרה כתובענה ייצוגית לפי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006;
- (3) תובענה אזרחית שבית משפט לענייני משפחה מוסמך לדון בה בהתאם להוראות חוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995.

פסק דין באין הגנה

86. בתובענה שנתבע אינו מתגונן בה, לרבות תביעה בסדר דין מקוצר שלא ניתנה בה רשות להתגונן, רשאי הרשם –

- (1) לדרוש ראיה בכתב;
- (2) ליתן פסק דין על פי צד אחד נגד אותו נתבע;
- (3) לבטל פסק דין שנתן לפי פסקה (2).

פסק דין מוסכם

87. במשפטים, בין בערכאה ראשונה ובין בערעור, שבהם מסכימים בעלי הדין למתן פסק דין לפי נוסח מוסכם, רשאי רשם ליתן פסק דין;

ורשאי רשם ליתן פסק דין כאמור אם הסכימו בעלי הדין לגופו של ענין ולא הסכימו על סכום הוצאות המשפט, והרשם ישום ויקבע בפסק הדין את ההוצאות האמורות.

מחיקת הליך

88. רשם רשאי, על פי בקשה או מיוזמתו, להורות, בהתאם לתקנות סדר הדין, שתובענה או ערעור יימחקו מחמת חוסר מעש.

עיקול זמני

89. רשם רשאי ליתן צו עיקול זמני, ולצורך זה – צו לאיסור השימוש במעוקל ולשימורו, ורשאי הוא לבטל צווים כאמור.

בקשות שונות

[תיקונים: התשנ"ה (מס' 2), התשע"א (מס' 2)]

90. רשם רשאי לדון ולהחליט ולהורות ככל שיראה לנכון בבקשות בכל ענין הנוגע לניהולו של הליך, לרבות ענינים אלה ובלבד שבענין שהחלטה בו היא החלטה לפי פסקאות (6), (9) ו-(10), ידון ויחליט רשם בכיר בלבד:

- (1) מתן ערובה לתשלום הוצאות המשפט, על-פי בקשה של תובע, נתבע, מערער או משיב, או של הבא מטעמם;
- (2) מתן רשות לתבוע בחזקת ענין, דחיית תשלומן של אגרות ופטור מהן;
- (3) הארכת המועד להגשת ערעור או בקשה לרשות ערעור;
- (4) החזרת אגרות בית משפט ששולמו בטעות או מחמת שומת-יתר או מסיבה אחרת;
- (5) תשלום כסף מקופת בית המשפט;
- (6) מינוי אפוטרופוסים לדין;
- (7) הוראות בדבר המצאת כתבי בית-דין, לרבות תחליף המצאה;
- (8) שומת שכר עדים והוצאותיהם והחייב בהם;
- (9) בקשות דחופות בנוגע לשמיעת תובענה, ערעור או הליך אחר, הכל בכפוף להוראות סעיף 101;
- (10) מינויו של מנהל חשבונות או רואה חשבון מומחים או של מומחה אחר, במקום שיש צורך בחוות דעת או בדין-וחשבון של מומחה קודם לבירורם של כל תובענה או הליך אחר, או לפני המשך בהם אם כבר התחיל הבירור בהם;
- (11) ארכה לטעון, רשות לתקן כתב בטענות, גילוי מסמכים והצגתם ומסירת שאלונים;
- (12) קביעת מועד לחקירתו הפומבית של חייב לפי פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980 (להלן – פקודת פשיטת הרגל).

סמכויות שהוענקו בתקנות

[תיקונים: התשע"א (מס' 2), (מס' 3)]

91. בנוסף לאמור בסעיפים 85 עד 90 רשאי רשם לעשות כל דבר שבסדרי דין ונוהג, שהוסמך בתקנות לעשותו; תקנות המסמיכות רשם לעשות כל דבר שבסדרי דין ונוהג, טעונות את אישורה של ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

[תיקון: התשנ"ה (מס' 3)]

92 – 93. (בוטלו).

עניני פשיטת רגל

94. בעניני פשיטת רגל, רשאי רשם של בית משפט שיש לו שיפוט כאמור בסעיפים 172 ו-173 לפקודת פשיטת הרגל –

- (1) לפי בקשתו של חייב בפשיטת רגל, ליתן צו כינוס נכסים ולהכריז על החייב כפושט רגל;
- (2) לנהל חקירות לפי סעיפים 27 עד 32, 59 ו-60 לפקודת פשיטת הרגל, וליתן צווים בהתאם להוראות אותם סעיפים.

החלטת רשם כהחלטת בית המשפט

95. פסק דין והחלטה אחרת של רשם – כמוהם כפסק דין או החלטה אחרת של בית המשפט שבו הוא משמש רשם, והכל בכפוף לסעיף 96.

ערעור על החלטת רשם

[תיקונים: התשמ"ה (מס' 3), התשמ"ו (מס' 3), התשס"ח (מס' 8), התשע"ב (מס' 2), התשע"א (מס' 2)]

96. (א) פסק דין של רשם של בית משפט שלום או של בית משפט מחוזי, דינו, לענין ערעור, כדין פסק דין של בית המשפט שבו הוא משמש רשם.

(1א) החלטה אחרת של רשם בכיר, דינה, לענין ערעור, כדין החלטה אחרת של בית המשפט שבו הוא משמש רשם בכיר.

(ב) החלטה אחרת של רשם שאינו רשם בכיר ניתנת לערעור לפני בית המשפט שבו הוא משמש רשם, ורשאי בית המשפט לדון בו בשופט אחד.

(1ב) על אף האמור בסעיף קטן (ב), החלטת רשם בשאלה אם ענין מסוים הוא ענין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב או ענין כלכלי-מינהלי כמשמעותו בסעיף 42ג, אם לאו, אינה ניתנת לערעור, ואולם החלטת רשם כי ענין מסוים אינו ענין כלכלי ניתנת לערעור אם תוצאת ההחלטה היא שבית המשפט המוסמך הוא בית משפט שלום; אין באמור בסעיף קטן זה כדי לגרוע מזכותו על פי דין של בעל דין לערער על החלטה כאמור במסגרת ערעור על פסק הדין.

(ג) החלטה של בית משפט שלום בערעור לפי סעיף קטן (ב), למעט בסוגי החלטות שנקבעו בצו לפי הוראות סעיף 52ג, ניתנת לערעור לפני בית המשפט המחוזי, אם ניתנה רשות לכך בגוף ההחלטה או מאת בית המשפט המחוזי או אחד משופטיו.

(ד) החלטה של בית משפט מחוזי בערעור לפי סעיפים קטנים (ב) או (ג) על החלטה אחרת של רשם, למעט בסוגי החלטות שנקבעו בצו לפי הוראות סעיפים 41ג או 52ג ניתנת לערעור לפני בית המשפט העליון, אם ניתנה רשות לכך בגוף ההחלטה, או מאת נשיא בית המשפט העליון או שופט אחר של בית המשפט העליון שנשיאו קבע לכך, או מאת בית המשפט העליון.

(ה) פסק דין של רשם של בית המשפט העליון ניתן לערעור לפני בית המשפט העליון, שידון בו בשופט אחד.

סימן ג': סמכויות אחרות

קביעת פלוגות מוסכמות

97. רשם רשאי לקבוע פלוגות מוסכמות להכרעת בית המשפט, והוא יציין בפרוטוקול את שמות בעלי הדין או עורכי הדין שהתייצבו לפניו ואת הפלוגות המוסכמות כאמור, אך בלי לפגוע בסמכותו של בית המשפט לערוך את הפלוגות מחדש בהתאם לכתבי הטענות.

שומת אגרות בית המשפט

98. כל שאלה בדבר שומת אגרת בית המשפט בתובענה, בענין או בהליך, תובא לפני הרשם.

שומת הוצאות

99. הרשם יהיה שמאי-הוצאות של בית המשפט שבו הוא משמש רשם.

חתימה על פסיקות

100. רשם רשאי לחתום על פסיקות של פסקי דין ושל החלטות אחרות של בית המשפט.

רשימת המשפטים והודעה על הדין בהם

101. רשם יהיה אחראי לעריכת רשימת המשפטים שלפני בית המשפט ולפני שופטים בלשכותיהם, לפי הנחיות נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא, נשיא או סגן נשיא של בית משפט מחוזי או נשיא של בית משפט שלום, הכל לפי הענין, ורשאי הוא על פי בקשת תובע או מערער, או בהסכמת בעלי הדין או עורכי הדין שלהם, לקבוע ברשימה כל תובענה, הליך או ערעור לדיון ולהוציא לשם כך את ההודעות הדרושות.

השבעה וקבלת תצהיר

102. כל שבועה או תצהיר יכולים להינתן בפני רשם.

סמכות נוספת

103. כל מקום שנאמר בדין, כי מעשה פלוני או דבר פלוני אפשר שייעשה בידי פקיד שימנה לכך בית המשפט, רשאי הרשם לעשותו.

סימן ד': הוראות שונות

תחולת הוראות

[תיקונים: התשנ"ב, התשנ"ב (מס' 2), התשע"א (מס' 2)]

104. הוראות סעיפים 68 עד 81 ו-81 יחולו על רשם ועל הדיונים לפניו בהתאם לסמכויות הנתונות לו לפי כל דין; אך רשם שאינו שופט לא יהא מוסמך לשפטיה פלילית ולשפטיה לפי סעיף 72(א).

הרשם יבוא במקום המזכיר הראשי

105. (א) הרשם ישמש בכל סמכות שניתנה למזכיר הראשי של בית המשפט העליון, של בית משפט מחוזי ושל בית משפט שלום וימלא כל תפקיד שניתן להם.

(ב) כל מקום שנאמר בדין, כי מסמך פלוני יוגש למזכיר הראשי של בית המשפט, יוגש המסמך למשרד בית המשפט.

אתיקה ומשמעת

[תיקונים: התשנ"ב, התשס"ו (מס' 3)]

105. לענין אתיקה ושיפוט משמעתי של רשם עקב מילוי תפקידיו כרשם ולענין השעייתו מכהונת רשם, דין רשם שאינו שופט כדין שופט.

פסלות

(תיקון התשנ"ב)

105. לענין טענת פסלות נגד רשם, דין רשם שאינו שופט כדין שופט, והוראות סעיף 77 יחולו.

הודעה על גמר כהונה

(תיקון התשנ"ב)

105. הודעה על גמר כהונתו של רשם תפורסם ברשומות.

תקנות

106. שר המשפטים רשאי להתקין תקנות סדרי דין לערעורים לפי פרק זה, ובכפוף להוראות פרק זה – גם תקנות הקובעות את הסמכויות והתפקידים של הרשמים בכל הנוגע לסדרי דין ולנוהג של בתי המשפט.

[תיקון התשע"ו (מס' 3)]

פרק ג'1: משמר בתי המשפט

הגדרות – פרק ג'

[תיקונים: התשע"ו (מס' 3), (מס' 7), התשע"ט (מס' 3)]

106. בפרק זה –

"אנשי משמר בתי המשפט" – ממונה הביטחון, הסגל הפיקודי ומאבטחי משמר בתי המשפט;

"חוק להסדרת הביטחון" – חוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998;

"חוק המעצרים" – סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996;

"חוק סמכויות שמירה" – חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה-2005;

"חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז-1977;

"חפץ אסור" – כל אחד מאלה:

(1) כלי ירייה – כהגדרתו בחוק כלי הירייה, התש"ט-1949;

(2) חומר נפץ – כהגדרתו בחוק חומרי נפץ, התשי"ד-1954;

(3) סכין או אולר – כהגדרתם בסעיף 184 לחוק העונשין, וכל נשק קר אחר;

(4) חומר מסוכן – כהגדרתו בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993;

(5) סם מסוכן – כהגדרתו בפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש), התשל"ג-1973;

(6) כל חפץ, לרבות בעל חיים, למעט כלב נחיה, אשר יש בו או בשימוש בו כדי לפגוע בשלום הציבור או בסדר בבית המשפט; בפסקה זו, "כלב נחיה" – כהגדרתו בחוק איסור הפליית עיוורים המלווים בכלבי נחיה, התשנ"ג-1993;

"ממונה הביטחון" – מי שמונה לפי סעיפים 106ג ו-106ו;
"נשק" – כהגדרתו בסעיף 2 לחוק סמכויות שמירה;
"סגל פיקודי" – הסגל הפיקודי שמונה לפי סעיפים 106ד ו-106ו;
"פקודת החיפוש" – פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969;
"קצין מוסמך" – כהגדרתו בפסקאות (2)א, (ב) ו-(11) להגדרה "קצין מוסמך" שבחוק להסדרת הביטחון.

משמר בתי המשפט ותפקידיו

[תיקון התשע"ו (מס' 3)]

106ב. תפקידיו משמר בתי המשפט הם:

- (1) להגן על השופטים, הרשמים ועובדי בתי המשפט, ובכלל זה לבצע כל פעולה הנדרשת לשם שמירה על ביטחונם, לרבות מחוץ לכותלי בית המשפט;
- (2) לשמור על הסדר הציבורי ועל ביטחון הציבור בבית המשפט, בסביבתו הקרובה ובמשרדי הנהלת בתי המשפט.

ממונה הביטחון ותפקידיו

[תיקון התשע"ו (מס' 3)]

- 106ג. (א) מנהל בתי המשפט, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון ושר המשפטים, ימנה ממונה ביטחון ובלבד שלא ימונה לממונה ביטחון אלא מי שהקצין המוסמך אישר כי הוא עומד בתנאי הכשירות הקבועים בסעיף 4(ג) לחוק להסדרת הביטחון.
- (ב) ממונה הביטחון ישמש מפקד משמר בתי המשפט ויהיה אחראי לביצוע תפקידיו משמר בתי המשפט לפי חוק זה, לאבטחת מידע מסווג המצוי ברשות בתי המשפט וכן לביצוע ההוראות לפי פרק זה.

סגל פיקודי

[תיקון התשע"ו (מס' 3)]

- 106ד. למשמר בתי המשפט ימונה סגל פיקודי ובלבד שלא ימונה לסגל הפיקודי אלא מי שהקצין המוסמך אישר לגביו כי הוא עומד בתנאי הכשירות הקבועים בסעיפים 4(ג) ו-5(ב) עד (ד) לחוק להסדרת הביטחון, בשינויים המחויבים.

מאבטח משמר בתי המשפט

[תיקון התשע"ו (מס' 3)]

- 106ה. ממונה הביטחון רשאי להסמיך אדם למאבטח משמר בתי המשפט, אם עמד בתנאי הכשירות הקבועים בסעיף 8(1) עד (7) לחוק סמכויות שמירה.

אנשי משמר בתי המשפט – עובדי המדינה

[תיקון התשע"ו (מס' 3)]

- 106ו. אנשי משמר בתי המשפט יהיו עובדי המדינה ועל מינויים יחולו, נוסף על הוראות סעיפים 106ג עד 106ה, הוראות חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959.

סמכויות חיפוש ותפיסה וסמכויות נלוות

[תיקון התשע"ו (מס' 3)]

- 106ז. (א) לשם ביצוע תפקידיו משמר בתי המשפט לפי חוק זה, יהיו לאיש משמר בתי המשפט הסמכויות האלה בבית המשפט ובסביבתו הקרובה:

- (1) לתת הוראות לכל אדם המפריע לסדר הציבורי או המתנהג באופן אלים או בניגוד להוראות הדין החלות בבית המשפט, או לכל אדם שיש חשש סביר לגביו שינהג כאמור;
- (2) לדרוש מאדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;
- (3) לערוך חיפוש בלא צו של שופט על גופם של באי בית המשפט, וכן בכלי רכב, במטען ובטובין אחרים בעת כניסה לבית המשפט אם הדבר דרוש לשם שמירה על ביטחון הציבור או לצורך קיום הוראות סעיף 256 לחוק העונשין; בפסקה זו, "חיפוש על גוף" – חיפוש על פני גופו של אדם, בבגדיו או בכליו, שאינו חיפוש חיצוני או חיפוש פנימי כהגדרתם בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו-1996;
- (4) לערוך חיפוש על גופו של האדם או בכלי הרכב גם שלא בעת כניסה לבית המשפט ובלבד שהתעורר חשד סביר שאדם נושא עמו שלא כדין נשק, עומד לעשות שימוש שלא כדין בנשק או שנשק המוחזק שלא כדין נמצא בכלי רכב;
- (5) לתפוס חפץ אסור שהתגלה אגב החיפוש לפי סעיף זה; חפץ שנתפס לפי פסקה זו יימסר בהקדם האפשרי למשטרת ישראל ויחולו עליו הוראות הפרק הרביעי של פקודת החיפוש, בשינויים המחויבים;
- (6) לדרוש שחפץ, שאינו דרוש לנושאו אותה שעה, יופקד בבית המשפט כל עוד נושאו נמצא בבית המשפט.
- (ב) חיפוש על גופו של אדם לפי סעיף זה, הכרוך במגע גופני ייערך על ידי בן מינו של האדם, אלא אם כן לא ניתן לעשות כן בנסיבות העניין ויש בדחיית החיפוש סיכון בלתי סביר לשלום הציבור, לרבות שלומו של אדם.
- (ג) אין לדרוש מאדם לחשוף בפרהסיה חלקי גוף שבדרך כלל הם מוסתרים אלא כדי למנוע סכנה קרובה לוודאי לשלום הציבור.
- (ד) סירב אדם להישמע להוראות איש משמר בתי המשפט לפי סעיף זה, רשאי איש משמר בתי המשפט לפעול בדרכים אלה, ואף להשתמש בכוח סביר לשם כך:
- (1) למנוע מאותו אדם כניסה לבית המשפט, למנוע הכנסה של מטען או של טובין אחרים לבית המשפט או למנוע כניסה של כלי רכב לבית המשפט;
- (2) להוציא מבית המשפט את האדם, את המטען, את הטובין האחרים או את כלי הרכב;
- (3) לעכב את אותו אדם עד לבואו של שוטר, אם יש חשש שאותו אדם יימלט או שזהותו אינה ידועה; על עיכוב לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 72 עד 74 לחוק המעצרים, בשינויים המחויבים.

סמכות עיכוב ומעצר

[תיקון התשע"ו (מס' 3)]

106ח. (א) היה לאיש משמר בתי המשפט חשד סביר שאדם נושא בבית המשפט או בסביבתו הקרובה נשק שלא כדין, עומד לעשות שימוש שלא כדין בנשק או שהוא עומד לבצע עבירה העלולה לסכן את ביטחונו של אדם, את ביטחון הציבור או את ביטחון המדינה, יהיו לו סמכויות עיכוב כנגד אותו אדם; על עיכוב לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 67(א) ו-72 עד 74 לחוק המעצרים, בשינויים המחויבים.

(ב) היה לאיש משמר בתי המשפט יסוד סביר לחשד שאדם עבר עבירה בת מעצר כהגדרתה בסעיף 23(א)(7) לחוק המעצרים בבית המשפט או בסביבתו הקרובה והתקיימו הנסיבות המנויות בסעיפים 23(א)(1) או 23(א)(3) וכן בנסיבות לפי סעיף 23(ב) לחוק המעצרים, מוסמך הוא לעצור את אותו אדם ולמסור אותו לידי שוטר בהקדם האפשרי, אך לא יאוחר משש שעות לאחר שנעצר; על מעצר כאמור יחולו הוראות סעיפים 23(ג) ו-24 לחוק המעצרים וכן סעיף 19 לפקודת החיפוש, בשינויים המחויבים.

(ג) הורה בית המשפט על מעצרו של אדם לפי הוראות סעיפים 13, 17 ו-21 לחוק המעצרים או הורה בית המשפט על מאסרו המידי של אדם עם מתן גזר הדין, מוסמך איש משמר בתי המשפט לבצע את המעצר ולמסור אותו לידי שוטר או סוהר, לפי העניין, בהקדם האפשרי ולא יאוחר משש שעות לאחר שנעצר.

(ד) לסגל הפיקודי, ובהעדרו – לאיש משמר בתי המשפט הממונה על הפעלת יחידת המשמר בבית המשפט בעת הפעלת הסמכות לפי סעיף זה, יהיו נתונות הסמכויות הנתונות לקצין הממונה לפי סעיף 27(א) ו-(ב) לחוק המעצרים, בשינויים המחויבים.

החלת סמכויות לגבי הנהלת בתי המשפט

[תיקון התשע"ו (מס' 3)]

106ט. הסמכויות הנתונות לאיש משמר בתי המשפט לפי סעיפים 106ז ו-106ח יהיו נתונות לו, בשינויים המחויבים, גם לגבי הנהלת בתי המשפט.

פעולות אבטחה מחוץ לבית המשפט

[תיקון התשע"ו (מס' 3)]

106י. (א) לשם הגנה על שופטים, רשמים ועובדי בית המשפט, כאמור בסעיף 106ב(1), יהיו לאיש משמר בתי המשפט הסמכויות לפי פרק זה, בשינויים המחויבים, גם כשהוא מבצע פעולות אבטחה שלהם מחוץ לבית המשפט, לרבות בעת ליווי כלי רכב.

(ב) הפעלת הסמכויות מחוץ לבית המשפט לפי סעיף זה תיעשה, ככל האפשר, בסביבתו הקרובה של האדם המאובטח ותוך התחשבות מרבית בצורך להגן על פרטיות הסובבים אותו.

זיהוי איש משמר בתי המשפט

[תיקון התשע"ו (מס' 3)]

106יא. (א) איש משמר בתי המשפט לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי פרק זה, אלא בעת מילוי תפקידו ובהתקיים שניים אלה:

(1) הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו ולובש מדי משמר בתי המשפט בצבע ובצורה שהורה ממונה הביטחון לעניין זה, ובלבד שהמדים כאמור אינם נחזים להיות מדי משטרה;

(2) יש בידו תעודה החתומה בידי ממונה הביטחון, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג על פי דרישה.

(ב) חובת ההזדהות לפי סעיף קטן (א) לא תחול אם קיומה עלול לגרום לאחד מאלה:

(1) סיכול ביצוע הסמכות בידי איש משמר בתי המשפט;

(2) פגיעה בביטחון איש משמר בתי המשפט או בביטחון אדם אחר.

(ג) חלפה הנסיבה שבשלה לא קיים איש משמר בתי המשפט את חובת ההזדהות כאמור בסעיף קטן (ב), יקיים איש משמר בתי המשפט את חובתו כאמור, מוקדם ככל האפשר.

סמכות קצין מוסמך לתת הנחיות מקצועיות

[תיקון התשע"ו (מס' 3)]

106יב. אין בהוראות פרק זה כדי לגרוע מסמכות הקצין המוסמך לתת הנחיות מקצועיות למשמר בתי המשפט בכל הנוגע לפעולות אבטחה פיזית כהגדרתן בחוק להסדרת הביטחון, ולעניין זה יחולו סעיפים 10 עד 11 לחוק האמור, בשינויים המחויבים.

פרק ד': הוראות שונות

העברת סמכויות

107. (א) כל סמכות מינהלית וכל סמכות להתקין תקנות סדרי דין שהוענקו לזקן השופטים, נתונות לשר המשפטים.

(ב) כל סמכות שיפוטית שהוענקה לזקן השופטים נתונה לנשיא בית המשפט העליון ולמשנה לנשיא בית המשפט העליון.

תקנות סדרי הדין

(תיקון התשמ"ט)

108. (א) שר המשפטים רשאי להסדיר בתקנות סדרי דין את סדרי הדין והנהוג לפני בתי משפט, רשמים ולשכות הוצאה לפועל, במידה שלא יקבעו בחוק, ובהם –

(1) כל הנוגע לערעורים, לדיון נוסף ולמשפט חוזר לפי פרק ב', לרבות סדרי הבקשות לדיון נוסף ולמשפט חוזר ומועדי הגשתן;

(2) הארכת מועדים לעשיית דבר שבסדרי דין או בנוהג אף אם נקבעו בחיקוק;

(3) הטלת הוצאות משפט, הערכתן וקביעת תעריף לשכר טרחה של עורכי דין שביט משפט או רשם רשאי להקציב להם בעד פעולותיהם לפניו;

(4) קביעת שיעורי התשלומים שרשאי בית משפט או רשם לחייב בהם בעל דין בהליך אזרחי עבור רישום פרוטוקול הדיון, בין ידנית ובין במכשיר הקלטה או באמצעים אחרים (להלן – התשלומים), לרבות –

(1) סוגי ההליכים בהם ניתן להטיל את התשלומים;

(2) דרכי גביית התשלומים;

(3) מועדי הטלתם של התשלומים, תוך מתן אפשרות להטילם לפני ההליך, במהלכו או עם סיומו וכן לשנות עם סיום ההליך החלטה שניתנה קודם לכן לעניין זה;

(4) התחשבות ביכולתו הכספית של בעל הדין;

(5) קביעת אגרה מיוחדת שתיועד למימון רישום פרוטוקולים כאמור בפסקה (4), שתשולם על-ידי בעל דין בהליך אזרחי בדרך שתקבע בתקנות.

(ב) תקנות לפי סעיף קטן (א)(4) ו-(5) טעונות אישורה של ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

מינוי מומחה מטעם בית המשפט

[תיקון התשע"ט (מס' 2)]

108א. (א) בתקנות לפי סעיף 108 רשאי שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לקבוע הוראות בדבר מינוי מומחה מטעם בית המשפט לבקשת התובע, לשם מתן חוות דעת בכתב בעניין מצבו הרפואי של תובע בתביעה אזרחית בשל עבירת מין שהנתבע ביצע כלפיו והורשע בה.

(ב) מינה בית המשפט מומחה מטעמו בהתאם לתקנות לפי סעיף קטן (א), לא יהיה רשאי בעל דין להביא עדות נוספת של מומחה לעניין הנדון, אלא ברשות בית המשפט מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ג) בסעיף זה –

"עבירת מין" – עבירה המנויה בסימן ה' בפרק י' לחוק העונשין, התשל"ז-1977, למעט עבירה לפי סעיף 352 לחוק האמור;

"תביעה אזרחית" – תביעה אזרחית הנגררת להרשעה בפלילים כאמור בסעיף 77, או משפט אזרחי שהוגש בו כראיה פסק דין חלוט במשפט פלילי לפי סעיף 442 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.

ביצוע ותקנות

109. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

שמירת חוקים

110. חוק זה אינו גורע מכל חוק אחר –

(1) הדן בבתי משפט אחרים או בבתי דין אחרים;

(2) המוציא עניינים מסויימים מסמכותם של בתי המשפט שחוק זה דן בהם, או מוסר לסמכותם עניינים נוספים;

(3) הקובע לבית משפט הרכב מסויים או סדרי דין מסויימים לדיון בעניינים מסויימים;

(4) השולל זכות ערעור או מתנה לה תנאים.

הוראות מעבר

111א. (א) מי שכהן כשופט ערב תחילתו של חוק השופטים, התשי"ג-1953, רואים אותו כאילו נתמנה על פי חוק זה.

(ב) רשם שכהן ערב תחילתו של חוק בתי המשפט, התשי"ז-1957, רואים אותו כאילו נתמנה על פי חוק זה.

[תיקונים: התשמ"ח (מס' 2), התשמ"ט (מס' 2), התש"ן, התשנ"א, התשנ"ב, התשנ"ג (מס' 2), התשנ"ה, התשס"ג (מס' 2), (מס' 3), התשס"ח (מס' 3), התש"ע (מס' 3), התשע"ב, התשע"ה (מס' 2), התשע"ו (מס' 4), התשע"ח (מס' 3), התשע"ט (מס' 4)]

תוספת ראשונה

(סעיף 37)

חלק א'

1.¹³ עבירות לפי הסעיפים הבאים של חוק העונשין, התשל"ז-1977: 100; 102; 106; 108; 111 למעט בנסיבות שבהן העונש הוא מאסר עולם; 112; 114; 115; 144; 144א; 157; 165; 169; 203; 214(ב2); 245 ו-246 בנסיבות המתוארות בסעיף 249א; 259(1); 290; 301ב(ג); 302; 327; 329; 330 עד 332א; 333 בנסיבות המתוארות בסעיף 335; 336; 348(ב); 369 עד 375; 376; 377א(א); 390; 402 עד 404; 406 ו-407 בנסיבות המתוארות בסעיף 408; 413א; 448; 450; 454; 456.

2. עבירות לפי סעיפים 117א ו-118, עבירה לפי סעיף 117א(א) לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969.

3. עבירות לפי סעיף 89 לחוק הדואר, התשמ"ו-1986.

4. עבירות לפי סעיף 209 לפקודת המכס.

5. עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973.

6. עבירה לפי סעיף 3 לחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003.

7. עבירה לפי סעיף 3 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000.

8. (נמחק);

9. עבירה לפי סעיף 4 לחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), התשי"ד-1954, למעט בנסיבות שבהן העונש הוא מאסר עולם, ועבירה לפי סעיף 8 לחוק האמור;

10. (נמחק);

11. (נמחק);

12. עבירה לפי סעיף 113 לחוק הספנות (ימאים), התשל"ג-1973;

13. עבירה לפי סעיף 64א(ג) לפקודת התעבורה;

14. עבירות לפי סעיפים 21, 30 ו-31 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 ועבירות לפי סעיפים 329 ו-448 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, שהן מעשה טרור, שחלות עליהן הוראות סעיף 37 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016;

15. עבירה לפי סעיף 52(ב3) לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971.

חלק ב'

ערעורים לפי סעיפים 52(ב), 55 ו-60 לפקודת התעבורה.

¹³. עד יום 10.7.19, בפרט 1 בתוספת, במקום "301ב(ג); 301ג" בא: "298". ראו הוראות תחילה, תחולה ומעבר בסעיף 25 לתיקון התשע"ט (מס' 4).

תוספת שניה

(סעיף 51)

חלק א'

1. עבירות לפי חוק העונשין, התשל"ז-1977, הקבועות בסימן ה' לפרק ט' ובסעיפים 392, 393, 415, 423 ו-424.

2. עבירה לפי סעיף 3(ב)(1) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000.

חלק ב'

עבירות לפי פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973.

[תיקונים: התשמ"ה (מס' 3), התשמ"ו (מס' 4), התשמ"ז (מס' 2), התשמ"ח (מס' 6), התשמ"ט (מס' 10), התשע"ב (מס' 5), (מס' 7), התשע"ה (מס' 3), התשע"ו, התשע"ו (מס' 6)]

תוספת שלישית

1. חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968.

2. חוק יום הזכרון לחללי מערכות ישראל, התשכ"ג-1963.

3. חוק יום הזכרון לשואה ולגבורה, התשי"ט-1959.

4. חוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961.

א4. חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008.

5. פקודת בריאות העם, 1940.

6.¹⁴ חוק הגנה על בריאות הציבור (מזון), התשע"ו-2015.

7. הפרק השלישי לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951.

8. פקודת העיריות (אספקת מים), 1936.

9. חוק הסדרת מקומות רחצה, התשכ"ד-1964.

10. חוק לימוד חובה, התש"ט-1949.

11. חוק הבטיחות במקומות ציבוריים, התשכ"ג-1963.

12. חוק הרשויות המקומיות (כיוון), התשכ"ב-1962.

13. (נמחק).

14. פקודת הכלבת.

15. סעיפים 195, 196 ו-490 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

16. חוק הגבלת העישון במקומות ציבוריים, התשמ"ג-1983.

17. פקודת המכרות.

18. חוק שמירת הנקיון, התשמ"ד-1984.

19. תקנות-שעת-חירום (אבטחת מוסדות חינוך), התשל"ד-1974.

20. תקנות שימור חיפה (אגף הכרמל), 1943.

21. תקנות התעבורה (סדרי תנועה ושמירת הבטחון בכרמלית בחיפה), התשכ"א-1961.

22. תקנות מחלות בעלי חיים (שחיטת בהמות), התשכ"ד-1964.

23. צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (בשר טחון), התשל"ו-1975.

א23. חוק חג המצות (איסור חמץ), התשמ"ו-1986.

24. חוק הרשויות המקומיות (שמוש ארעי במגרשים ריקים), התשמ"ז-1987.

25. חוק בנינים ציבוריים (מיתקני שתיה למים צוננים), התשמ"ז-1986.

26. חוק איסוף ופינוי פסולת למיחזור, התשנ"ג-1993.

27. חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, התשנ"ט-1969.

28. חוק המים, התשי"ט-1959.

29. חוק להסדרת הפיקוח על כלבים, התשס"ג-2002.

30. חוק איסור נהיגה ברכב בחוף הים, התשנ"ז-1997.

31. תקנות מחלות בעלי חיים (בתי שחיטה לעופות), התש"ך-1960.

32. חוק הרכבים (שילוט), התשכ"ו-1966.

33. חוק החמרים המסוכנים, התשנ"ג-1993, לעניין עבירות לפי סעיפים 15 ו-16ב.

34. חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד-1994.

35. חוק הפיקוח על מכילי משקה, התשנ"ט-1999, לעניין עבירות לפי סעיף 18(א)(3) ולפי סעיף 19 לעניין העבירות האמורות בפרט זה.

¹⁴. עד כניסתו לתוקף של חוק הגנה על בריאות הציבור (מזון), יאמר בפרט 6 לתוספת השלישית: "פקודת בריאות הציבור (מזון) [נוסח חדש], התשמ"ג-1983".

36. חוק לסילוק ולמיחזור צמיגים, התשס"ז-2007, לעניין עבירות לפי סעיף 15(א)(1), (3) ו-4, לפי סעיף 15(א)(5) לחוק האמור – לעניין רישום לפי סעיף 9(ב), ולפי סעיף 16 לעניין העבירות האמורות בפרט זה.
37. פקודת היערות.
38. חוק הגנת הצומח, התשט"ז-1956.
39. חוק שמירת הסביבה החופית, התשס"ד-2004.
40. חוק הקרינה הבלתי מייננת, התשס"ו-2006.
41. חוק להסדרת הטיפול בארזיות, התשע"א-2011, לעניין עבירות לפי סעיף 31(א)(1) או (2), (ב)(2) ו-1(ג)(2) וכן עבירות לפי סעיף 32 לחוק האמור לעניין העבירות האמורות.
42. סעיף 1א27 לפקודת התעבורה.
43. חוק לייעול הפיקוח והאכיפה העירוניים ברשויות המקומיות (תעבורה), התשע"ו-2016.
44. תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש – הגבלת פעילות), התש"ף-2020.
45. (בוטל).
46. חוק סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה), התש"ף-2020.
- [תיקון התשע"ב (מס' 4)]

תוספת רביעית

(סעיף 70)

בבית משפט השלום ב _____ בקשה מס' _____

בקשה לאיסור פרסום שם של חשוד או פרטים אחרים

(לפי סעיף 70(ה) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן – החוק)) אני הח"מ

שם משפחה	שם פרטי	שם האב	שם האם
מספר זהות	רחוב	מספר בית	יישוב
טלפון			

לאחר שנודע לי כי אני חשוד לכאורה ב – _____ מגיש בזה בקשה לפי סעיף 70(ה) לחוק, לאיסור פרסום שמי וכל פרט אחר שיש בו כדי לזהותי או לאיסור פרסום פרט אחר מפרטי החקירה כמפורט להלן:

שכן הפרסום עלול לגרום לי נזק חמור, מנימוקים אלה:

חתימה

תאריך

משה נסים
שר המשפטים